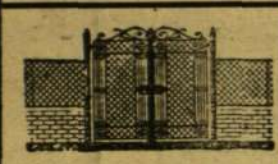

BUDAPESTI CZÉGEK.

KOLLERICH PAL ÉS FIAI
első magyar 4099
sodronyszövet-fonat és
szitaárú-gyára
IV., Ferencz József-rakp. 21.
Ajánlja számos kiállításon első
díjakkal kitüntetett gyártmányait

Fényképészeti készülékeket
műkedvelők számára, legújabb uti
távosóveket kitűnő szemüvegeket
és orrszoptatókat, megvizsgáló maxi-
mal-lázmérőket, Anacroid (légsz-
ulymérőket) szabadalmazott rajz-
eszközöket ajánl
CALDERONI és Társa Budapest.

Fájós lábakra
ajánlom készítményemet
GERŐ ADOLF
cipészemester
V., Fűrdő-utca 2. sz.
Dianafűrdő-épület.

Legmagasabb
PÉNZ-KÖLCSÖNÖK
SORSJEGYEKRE
és egyéb
ERTÉKPAPIROKRA
előzőben mint bárhol kaphatók

Toronyórákat
legelőnbban, legújabb és legjob-
ban készit: 5002
Mayer Károly L.
óra-gyára,
Budapest, VII., Kazinczy-u. 3.
Képes árjegyzékek bérmentve.

KÖZPONTI
VÁLTÓ-ÜZLET RÉSZV. TÁRSASÁG
5000
IV., Bécsi-utca 4. szám,
legelőnyösebben vesz és elad mindennemű érték-
papirokat és pénznemeket.

KERTÉSZ TÓDOR
bel- és külföldi
műiparúrak raktára.
BUDAPEST
Dorotya-utca 1. sz.
Kivánatra új nagy képes ár-
jegyzéket bérmentve küld.

KORMOS GYULA
ÉS TÁRSA
bank- és váltó-üzletében,
BUDAPEST,
V. Dorotya-utca 5. szám.

SCHOTTOLA ERNŐ
Budapest (Foncière-palota).
Peronospora fecskendők,
ruggyanta tömlők, kerti fecskendők,
és kutak raktára.

Neuschlosz Ödön és Marcel
parket-gyára. Budapest, V., Felső-rakpart 10.
Ajánlja kitűnő minőségű puha- és keményfa padozatait.
Számos kitüntetés. Nagy készlet.
Mintalapok, árjegyzékek ingyen és bérmentve.

KÜHNE E.
gazdasági gépgyára Mosonban
Legjobb és legelőnbb sorvető-gépek,
már is 12,600 példányban elterjedve,
Mindennemű gazdasági gépek nagy választékban!
Főraktár: Budapest, VI. ker., Váci körút 21-ik szám.

TALÁL MÁNYOK
szabadalmazását esz-
közi mind. államban
Réthy János
nemzetközi mérnöki és szabadalmi irodája,
Budapest, Erzsébet-körút 2. sz. (népszínház
mellett). Legrégibb szabad. iroda. Telefon.

A MAGYAR ASPHALT RÉSZV. TÁRSASÁG
Andrássy-út 30.
Elvállal nedves lakások szárazzátéleti
és minden néven nevezendő asfalt-
burkolási munkákat.

VÉRTESSI SANDOR
5007
udv. illatszertár „Vénushoz”
Kristóf-tér 8. sz. a. Budapesten.
Ajánlja gazdagon felszerelt illat-raktárát, mindennemű angol és
francia illatszereket, hajkenőcs, olaj- és szappan-neműeket,
ugyancsint nagy választékban bel- és külföldi tolette-cikkeket.

WALLA JÓZSEF
cementáru-gyára
építési anyagok raktára
Budapest, VII. ker., Rottenbiller-utca 13. sz.

Vállalkozik:
GRANITTERAZZO,
BETONIROZÁSOK,
CSATORNÁZÁSOK,
SZÖKŐKUTAK,
CZEMENT-LAPOK ÉS
MOZAIK LAPOK KALI
KÖVEZÉSEK
elkészítésére stb. 5231

Raktárt tart:
KERAMIT LAPOK,
KELHEMI LAPOK,
METTLACHI LAPOK,
TERRACOTTA-ÁRUK,
KÖFEDÉLPÉP,
TŰZÁLLÓ TÉGLÁK,
KEMÉNY RAKVA-
NYOKBÓL stb.

Gyári raktára a
gartenai Port-
landi cement és
vínhatlan mész-
gyárnak.
STEINZEUGROHREN
Gyári raktára a
gartenai Port-
landi cement és
vínhatlan mész-
gyárnak.

Mauthner-féle Margitszigeti
Mauthner-féle Kiállítási
FÜMAGYAK
23
litün-
tetés.
Alapítottatott 1874-
MAUTHNER ÖDÖN
magkereskedésében.
FOÜZLET: BUDAPEST, FÜKÜZLET:
Andrássy-út 23. Koronaheroz-gy-utca 18.

WEINWURM ANTAL
fenyképész első magyarország
chemigraphiai műintézete
Budapest, IV., Karoly-utca 3.
készt mindennemű
czinkedzésű dűczot
autotypia, phototypia,
chemigraphia és chro-
motypia rajzok, Alap-
rajzok, térképek. Há-
lózatok fotolitografiai
ítton a legjútá-
nyosab-
ban sok-
sorosit-
tatnak.
Külön
brevendés
hásonkívtl
való fény-
képélvété-
lekre.

Hirdetések elfogadhat-
nak a kiadó-hivatal-
ban, Budapest, IV.,
egyetem-utca 4. sz. a.

SCHLICK féle vasöntöde és gépgyár részv. társ.
BUDAPESTEN.
Gyár és irodák: Városi iroda és raktár: Fiók-raktár:
VI. külső váci-út. Podmaniczky-utca 14. Kerepesi-út 77.
Gőz- és járgány-cséplőkészületek,
számos első díjjal kitünt. Schlick-féle szab. 2 és 3 vasu ekék,
mélyítő és egyetemes aczél-ekék, 5189
eredeti SCHLICK- és VIDATS-féle
egyvasu ekék, talajmivelő eszközök,
valamint
Schlick-féle szab. „**HALADÁS**” sorbavető gépek,
Takarmánykészítő gépek, darálóok, őrlőmalmok és mindennemű gazdasági gépek.
Eredeti amerikai kévekető és marokrakó arató-gépek és fűkaszáli gépek, szállít-
ható mezel vasutak stb.
Előnyös fizetési feltételek. Legjútányosabb árak. Árjegyzékek ingyen és bérmentve

Franklin-Társulat nyomdája. (Budapest, IV., Egyetem-utca 4. sz.)

VASÁRNAPI UJSÁG

18. SZÁM. 1893. BUDAPEST, ÁPRILIS 30. 40. ÉVFOLYAM.

Előfizetési feltételek: VASÁRNAPI UJSÁG és egész évre 12 frt
POLITIKAI UJDONSÁGOK együtt félévre - 6 *
Csupán a VASÁRNAPI UJSÁG: { egész évre 8 frt
félévre - 4 *
Csupán a POLITIKAI UJDONSÁGOK { egész évre 5.-
félévre - 2.50
Külföldi előfizetésekhöz a postallag
meghatározott viládfi is csatolandó.

MIKLÓS ÖDÖN,
A FÖLDMIVELÉSI MINISZTERIUM ÚJ ÁLLAMTITKÁRA.

A KÖZGYZEK terén szereplő férfaink közt, a kik közgazdasági életünknek úgy elméleti, mint gyakorlati fejlesztése és emelése érdekében sikeresen fáradoznak, a legkiválóbbak egyike **Miklós Ödön**, a földmívelési minisztérium új államtitkára, kinek arczképét és életrajzát lapunk jelen száma közli. Miklós Ödön közel másfél évtized óta a közelet embere, és ezen aránylag még rövid idő alatt, már is annyi kétségbevonhatatlan tanujelét adta hivatottságának és képzettségének, hogy úgy mi, a kik működését közvetlen közelből kísérhettük figyelemmel, mint a gazdaközönség is, a melynek számos érdeke függ össze az új államtitkár működésével, mindannyian megnyugvással tekinthetjük ezen minden ízében gyakorlati férfit új hivatalában.

Miklós Ödön a Borsodmegyében nagy idők óta előkelő szerepet játszó Miklósvári Miklós-család sarja; 1857-ben született Finkán. Nagypapa a szabadságharcz idejében híres borsodi alispán; atyja, Miklós Gyula, az edelényi kerületnek több ízben országgyűlési képviselője, ez időszert borászati országos kormánybiztos. Nemesek maga Miklós Ödön, hanem két testvére is ismert nevű férfiak: ifj. Miklós Gyula országgyűlési képviselő, és Miklós Aladár huszártiszt, a berlini verseny-lovaglás egyik hőse, a ki ezzel a tettevel újabb dícsőséget szerzett a magyar huszár névnek.

Miklós Ödön középiskolai tanulmányait Miskolcon, majd Budapesten és Bécsben végezte, mindenütt kitüntetéssel. Középiskolai tanulmányai után a budapesti Józsefműegyetem hallgatója lett és kiváló sikerrel végezte technikai tanulmányait, s e pályája folyamán többféle kitüntetésben részesült. Tanulótársai segélyegyletük, takarékegyletük és báljuknak ismételten elnökévé választották, s így már mint tanuló is szereplni kezdett.

Műegyetemi tanulmányai végzése után 1878-ban előljárói fűlhívták rá Trefort Ágost akkori kultuszminiszter figyelmét, a ki aztán a kiváló tehetségű fiatal embert kiküldte Párisba az ez évi francia világkiállítás tanulmányozására. Ezt megelőzőleg már több ízben fordult meg külföldön,

béjárva Német- és Franciaország, Belgium és Holland mindazon vidékeit, a melyek gazdasági szempontból figyelemre méltót nyújtanak. Újabb külföldi útja három hónapig tartott s e három hónapot jobbadán Angliában és ismét Franciaországban töltötte. Az ottani gazdasági élet beható tanulmányozása nem csekély mértékben fejlesztette ismeretkörét. Alig, hogy visszakerült a külföldről, s fényes sikerrel megszerezte a mérnöki oklevelet, a csak épen pályavégzett, alig 22 éves ifjút újabb kitüntetés érte: előbbi tanulmányútjának sikere után a kormány kiküldte az Egyesült-Államokba, hogy tanulmányozza az amerikai gabona-elevátorok intézményét.

Ez az útja, valamint az ezzel kapcsolatos újabb franciaországi és angolországi időzése (a londoni gazdasági kiállításon mint meghívott szakelőadó is szerepelt) természetesen még nagyobb mértékben gyarapították közgazdasági szakképzettségét. Megfordult ezenkívül még Belgiumban és Svájcban is. Utazásai és hosszabb külföldi tartózkodása közben teljesen el-sajátította a német, francia, de különösen az angol nyelvet.

Amerikai tanulmányainak idehaza nem sokára nagy hasznát láttuk 1880-ban, midőn a budapest—zimonyi vasut előmunkálataiban mint állami alkalmazott vett részt, Budapest főváros tanácsa pedig meghívta Miklóst a ma fennálló gabona-elevátor építéséhez műszaki felügyelőül. Ez intézmény létesítése körül szerzett érdemeit a legjobban illusztrálja az a rohamos emelkedés, melyben e munkálat révén részesült; az az elismerés, melyet úgy a főváros, mint a szakférfiak részéről kapott, s végül az az újabb megbízás, mely rá, a szolgálati viszonyon kívül álló férfitúra ruházta a nagy költséggel épült illói-úti közkórház szakszerű fölülvizsgálata. Az elevátor építésének befejezése után, 1884-ben, kiváló érdemeinek elismerésül ő felsége a koronás arany érdemkereszttel tüntette ki.

Kevéssel azután ugyancsak Miklós volt az, a ki Lukács Béla jelenlegi kereskedelemügyi miniszterrel és Széll Kálmánnal azt a bankszervezetet kezdeményezte, mely a fővárostól az elevátor bérbe vette s így a közraktárak jelen kezelésének eszméje is tőle származik. 1884-ben a világhírű amerikai Fairbank-czég magyarországi vállalatának igazgatója és társtulajdonosa lett s neki köszönhető, hogy ez a mérleg- és gépgyártárság annyira virágzó, közhasznú vállalatná nőtte ki magát. 1885-ben Miklóst bízták meg az országos kiállítás nemzetközi osztályának szervezésével s ez osztály magyar és német nyelvű katalógusának szerkesztésével. Ugyanakkor előadója volt az országos jury-tanácsnak és alelnöke a nemzetközi osztálynak. Nem kevésbé tevékeny részt vett később a bécsi gazdasági kiállítás rendezésében is.

E sokoldalú munkásság mellett mindig akadt ideje, hogy kellő figyelemmel kísérje gazdasági mozgalmait, a melyekben aztán

Koller utodai fényképe után.
MIKLÓS ÖDÖN.

hova-tovább, egyre fontosabb rész jutott osztályrészül. Állandó munkása volt több napilapnak, a melyeknek hasábjain cikkeivel nem egy fontos eszmét segített tisztázni és megvalósítani. Éveken át állandó munkatársa volt több angol és amerikai gazdasági és műszaki közlönynek, alkalmat szolgáltatva a külföldi szakértőknek, hogy a mi gazdasági állapotainkkal megismerkedjenek. Ezenkívül tevékeny munkása és elősegítője volt a gazdakör megalakulásának, melynek választmányi tagja lett, hasonlóképp az országos magyar gazdasági egyesületnek, a magyar mérnök- és építész-egyesületnek, s más rokon szakársulatoknak. E társulatok kebelében szakelőadásokat tartott, és több fontos törvényjavaslat megvitatásában és előkészítésében vett részt. Wekerle Sándor miniszterelnökkel, mint régi barátjával, részt vett az országos kaszinó megalakításában is. Hírlapírói tevékenysége mellett a szakirodalomnak is folyvást szorgalmas munkása volt. Figyelemre méltó munkát írt a mindig nehéz kérdések ismert gazdaiteléről, a gabna-elevátorokról, a közraktári intézmény meghonosításának mikéntjéről és a Duna-szabályozásról. Az utóbbi években élénk munkásságot fejtett ki a fővárosi vízvezeték rendezésének fontos kérdésében is, melyre nagy műszaki pályázatot is nyújtott be, és a melyről több ismertetést is írt. Sok figyelemreméltó cikket írt a vízszabályozásról és sürgette, hogy a vízügyek egységesen vezetéssenek. A szegedi árvíz után Eads kapitány, a világhírű amerikai vízépítészeti szakférfi az ő meghívására látogatott el hozzánk és szemlélte meg a Tisza mentét. A nem régiben rendezett dunai szemleútbán is részt vett s így alkalmat nyílt a földmivelési tárczának ezt a fontos ügykörét is alaposan megismerni. E helyütt említjük meg, hogy Miklós Ödön igazgatója a magyar mezőgazdák országos szövetségének s felügyelő bizottsági elnöke a magyar fegyvergyárnak. Borsodmegyei nagybirtokos, és tíz éve maga gazdálkodik birtokain.

Képviselő a legutóbbi választás alkalmával lett a szirmabesenyői kerületben. A parlamentben hamar figyelmet vont magára. Megválasztották a közigazgatási bizottság előadóinak, s mindjárt képviselősege első évében a delegáció tagjává, a mi csak kivételes esetben történik meg fiatal képviselővel. A múlt évi budgetvita alkalmával mondott szakbeszédével jeles parlamenti erőnek bizonyította magát. Azóta is, akárhányszor szólott, minden oldalán megérdemelt figyelemmel hallgatták alapos, tárgyilagos és széleskörű szaktudásról tanubizonyosságot tevő felszólalásait.

—ts

A FÉSZEK.

Hogy kinyílt szerelmünk	Elgúgyógtunk aztán
Legelső virága,	Zajtalanul, esendben,
Az volt csak a kedves,	Egyszer csak ihol van
Az volt csak a drága!	Lacziika, a lellem.
Én enyimnek mondtam,	Többen vagyunk újra,
Te nem hagyta abba,	De cseppet se bánom:
Néha enyelegetve	Király vagyok, édes,
Összekaptunk rajta.	Katonám van három,
Tudom is én, honnan,	Megin' ring a bölcső,
Megtudta a gólya:	Nem őrösen hajtom,
Segített bajunkon	Kezdődik a mese
Piczi, fehér pólya...	Hallod-e galambom?
Barna volt az első,	— Volt egyszer egy ember
Van már egy szöke is,	Nagy Meseországba.
Jut egyenlőképen	Annak az embernek
Nekem is, nekéd is.	Három fiacskája,
	Meg egy kicsi lánya!

MORA ISTVÁN.

A LUBLÓI EMBER.

Kisrétetes krónika. (Folytatás.)

Írta MIKSZÁTH KÁLMÁN.

A kassai hóhér, a ki az éjjel érkezett, ott állott már szolgálatrakészen skárlát ruhában a kormányzó emelvénye előtt.

A kormányzó intett neki:
— «Vegye át a holttestet! — szolt barsá-
nyan, — és végezzen vele rendeletünk szerint.»

Azután hátrahajolt a csinos, pikáns arcú Strommenfeld örnagynéhoz:

— «A föld be nem fogadta, a menny is ki-
lökné. A felhők könyörületsek lesznek talán
hozzá. Mit gondol, báróné?»

Mire a csinos szöke örnagyné bájosan mo-
solygott. És egy kaczer pillantást vetett a felhők
felé... a kegyes, jó felhők felé.

— «Valóban, — szolt egy kicsit selypesen,
de ez jól állott neki, — ő nem sokára füst
lesz... aztán felhő... aztán harmat, azután...»

— «Az istenért báróné, ne fejtessze, mert
még elveszi a kedvet az elégetéstől.»

— «No, csak az kellene, — szolt ijedten
az örnagyné. Ennyi embernek elrontani a mu-
latságát. Magától kitelik. Oh, oh, kormányzó,
maga mégis kegyetlen ember. De hála istennek,
már késő...»

Igen, a koporsó fenn volt a máglya tetején,
sőt már Krizsán alá is gyújtott.

Az örnagyné felfortyant:
— «Hát nem veszik ki a holttestet a ko-
porsóból?»

— «Természetes, hogy nem!»

— «Oh, be kár! Hiszen akkor mi nem látjuk.»

— «Hát persze, hogy nem látjuk.»

— «Maga kiállhatatlan, irigy ember.»

De nem volt idő csevegésre. A szokatlan lát-
vány lebilincselte a figyelmet. Mélységes esőnd
uralkodott, csak a lángok pattogtak, a mint
kékes szélű nyelvük körülnyaldosta a száraz
fahasábokat, először melán sísteregve, de aztán,
a mint kusztak egyre feljebb-feljebb, vérpírosan,
ropogva, haragos zümmögéssel. Egy-egy alatt
elégett fahasáb összeesett s akkor az egész al-
kotmány megresegett s robajjal csuszott lejjebb
és a rettenetes koporsó a tetőn billegett, moz-
gott, mintha le akarna ugrani. Egyszer-egyszer
valami széláram megriasztotta a lángokat s
azok egyszerre neki kaptak, és suhogva, mintha
ezer vég selyemszövetet terítgetnének az ördög-
ök, szilaj gyorsasággal, falánkul iramodtak a
koporsónak.

Mindez rémítő volt. Az izzó hasábok kísér-
tetiesen világítottak. S valami esodálatos zugás
keletkezett bent mélyen a parázsban. Egy-egy
zsarárnok szikrázott, sziporkázott s apró tűz-
szemeiből a Kaszperek tekintete villogott ki.
Csak a füst szállt, szállt nyájisan, bodoran fel
magasra, a házak felé, egész a toronyig, melynek
ablakában galambok ültek és alkalmasint talál-
gatták, hogy ugyan mi okosat csinálhatnak oda-
lenn a teremtés legtekélyesebb lényei, a kik ma
olyan nagy számmal egybegyűlvék?

— «Meggyült!» — hangzott ujongva, har-
cziasan a tömegben.

A láng most már hatalmasra dagadt, izzó
karjai átfogták a koporsót. Egy pillanat alatt
eltűnt a szemek elől. A lobogó lángok szinte
marakodni látszottak felette.

Pizkos, sárgás-barna füstoszlop szakadt ki
most belőlök. «Ez a Kaszperek, ez a Kaszperek!»
— kiáltották. — «Ő ég már.» Valóban nem az
előbbi szép kék füst volt ez. A levegőben kellem-
etlen zsirszag terjengett. Hallani lehetett az
égő test szerzését. A koporsó deszkái lehám-
lottak, szertestek; a tűz lerágta azokat egy percz
alatt. Némelyek látni vélték még Kaszpereket,
egyik a fejét, másik a lábát, a harmadik csak a
vörös kalpagot. Ah, a képzelődés sokat tesz.
Bolyai Jánosné (noha máskülönbön rövidlátó)
azt is látta, hogy az egyik lábát kinyújtotta.
Kopacsáné asszonyom pedig hallotta, hogy úgy
brekeg Kaszperek, mint a béka; még föl is kiál-
tott, száz tanuja van rá (t. i. arra, hogy felkiáltott).
«Ni, csufofólik a sátnafajzat.»

De mindegy! Hogy volt, hogy nem volt, ki
tudna arról minden részletében számot adni?
Mindenki mást nézett, másra figyelt, másra gon-
dolt és természetesen mást látott. Elég az hozzá,
hogy ennek is vége lett. A dudoló tűz előbb

megette a hasábokat, aztán mohón fölfalta a
koporsót és halottját. Nem volt már mit ennie.
A máglya összeesett.

Sokan rohantak a tűz felé, hogy még valamit
lássanak.

A kormányzó fölkel s jókedvűen mondá:
— «No, ennek is elvetettük a gondját.»

De ebben a pillanatban nyugtalan hullámlás
keletkezett. Zagyva lármá, a megdöbbenés és a
rémület felkiáltásai. — Sokan a kezükkel
mutogattak valamit, átellenben a Parniczkyék
pajtáján.

A kormányzó is oda nézett és olyan sápadt
lett, mint a fal.

Ott ült az oda felmászott többi kíváncsiak
közt a pajta tetején Kaszperek Mihály, vörös
kalpagban, kék dolmányban, sárga csizmás lábát
lelógatva és nézte gúnyosan vigyorogva a saját
elégetését.

A kormányzó egy muskétáshoz ugrott:
— «Lőj rá!» — parancsolá.

A katona megborzadt, tántorogni kezdett, ke-
zében reszketett a puská,

— «Nem furulyát billegetsz, te mamlasz, —
rivalt rá a kormányzó. — Add ide!»

Ő kapta fel a puskát és lött. A füst eloszlott.
«Eltalálta!» ordíták közel és távol. Látni lehe-
tett, vagy csak úgy rémlett, hogy lefelé gurul
Kaszperek a fedélről, mint a lelőtt szárosa; de
az se lehetetlen, hogy magától ereszkedik le
ügyesen, mint a macska. Egy fél percz müve
volt az egész. A másik perczben már nem volt
sem hire, sem hamva. Bizonyosan nem a piacsz,
hanem a szilvás kert felé pottyant le. Az ötödik,
hatodik perczben már messze a külső utcákon
látták szemtanuk tova vágatni fehér lován. A
sárga csizmája a ballában vérről volt megfestve,
a pajta fedelén is véres csíkot hagyott, a merre
lecsúszott. Semmi kétség, a Kozanovics golyója
a lábát találta. De hát mit ér ez? Bizony isten,
kár volt a puskaforrót. Ha száz golyó érné és
szétronsolná, akkor is csak ott volnánk, a hol
vagyunk, mert annyi alakban van ő meg, a hány
neki tetszik...

Mit használt az elégetés? Semmit? A ki far-
kast borotvál, elveszti a vizet is, a szappant is.
Mi is csak időt és pénzt vesztettünk, — de Kasz-
perek megmaradt.

Csak egy eredmény volt, — az, hogy nem
szellem, nem árnyék, nem egyszerű látomány,
vagy phantom, mert vére folyt, ha ugyan a vér
is nem szemfényvesztés volt.

Hanem azért teljes volt a kudarc és nagy le-
vertség uralkodott a városban. Kozanovics fu-
tárt menesztett a királyhoz az eset leírásával.
Levele végén odairta: «A természet csodái ellen
harcoltunk, fölség, de legyőztünk.»

A lakosság zúgolódott a magisztrátus ellen,
hogy minek volt elégetni a holttestet; — ször-
nyű bosszút áll ezért Kaszperek. Gúnyverseket
csináltak Hertelyre és Pavlovskyra s azokat a
kocsmákban énekeltek.

Kaszperek pedig gyakran megjelent, de min-
dig titokzatosan; köd előtte, köd utána; nem-
csak a városban járt, hanem a közeli falvakban
is elárasztotta a lakosságot hamis pénzekkel.
Egyszer lovakat vásárolt a katonaság számára
(mert a svédok ellen készült hadjáratra Erős
Agoston király), máskor ökröket, legtöbbször
pedig egyszerű pénzváltással szedte rá a tudat-
lan parasztokat. A vidékről beszivárogtak a ha-
mis pénzek Lublóra s Kozanovics kétségbe volt
esve, hogy nem segíthet a bajokon.

E tanácstalanságban egyet gondolt Pavlovsky
Kristóf uram, s fölsietett a várba, a kormány-
zóhoz:

— «Van még egy gondolatom, nagyságos
uram, erre a gonosz Kaszperekre nézve.»

— «No, én nekem nincs egy sem, — sóhaj-
tott fel a kormányzó. — Hát mi az a kegyelmed
gondolata?»

— «Kutya harapását szörövel kell gyógyítani.»

— «Régi közmondás; hogyan érti?»

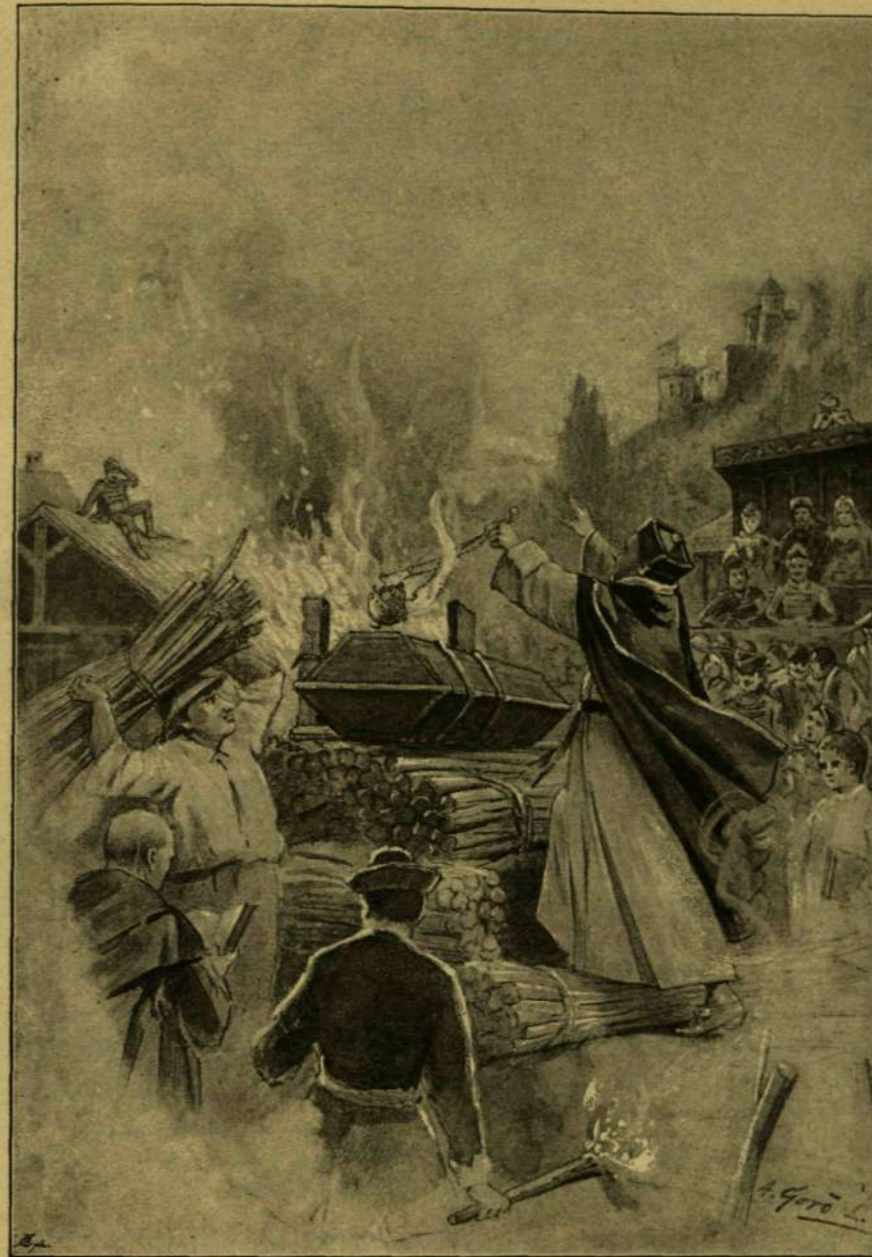
— «Boszorkány ellen boszorkányhoz kell for-
dulnunk; igaz-e?»

— «Ez bizony igaz lehet, — szolt Kozano-
vics szórakozottan.

— «Volt az én uramnak, Beresényi Miklós-
nak, egy Bonce Márton nevű boszorkánymestere
és jósa.»

— «A dudvégi hektikás molnár? Ösmertem
gyermekkoromban, de az meghalt.»

— «Felakasztották a németek. Hanem volt a
Márton mellett alkalmazva egy asszony boszor-

A koporsó fenn volt a máglya tetején.

Görög Lajos rajza.

kány is, a Piriti Panna. A Márton volt a sza-
kács a boszorkánykonyhában, a Panna volt a
kukta; — de a Panna többet tudott a mesteré-
nél. Ez az asszony a sárosi vár alatt lakik egy
kis kunyhóban. Az a hitem, vitéz kormányzó úr,
hogy ez tudna nekünk valamit tanácsolni.»

— «Hát keressék fel kegyelmeiket, menjenek
el hozzá!»

Több szót se várt Pavlovsky; mindjárt más-
nap elindulának Hertely urammal a sárosi várba,
vagyis azon innen, abba a kis erdei viskóba, a
hol az öreg Panna lakott szép unokájával, Piro-
skával.

Gyönyörűsége hely volt az. Csupa nagy, lom-
bos fák közt állt a bedölt, kidőlt ház, melyben
a Piroška apja csosz volt valamikor, de hogy az-
után beállott kurucnak s elesett, az uraság a
lánykájának ajándékozta az erdei házat egy nagy
darab földdel és réttel együtt.

Az erdő olyan volt, mintha véges-végig piros
pettyes kendővel volna betérítve; a pázsit közül
mindenütt sűrűn piroslottak ki a szamócák. A
sűrűségéből száz fülemile-dal csattogott ki. Vala-
mikor egy magyar királyné halt meg egy éjsz-
kára fenn a várbán. Berzeviczy István, a vár
parancsnoka, ezer fülemilét fogdosztatót össze
az országban s mind itt eresztette el előtte való
nap, hogy este szépen énekeljenek a király-
nének.

Azóta szaporodtak el itt olyan nagyon a füle-
milék, és most a kis Piroskának dalolnak...

De Piroška sem rest; visszadalol nekik.

A lublói urak, a kik keosijukat az országúton
hagyva, gyalogszerrel közelegtek a szük ösvé-
nyen a házikóhoz, messziről hallották csengő
hangját. Nagy kár, hogy tótl dalolta:

«Volt egy király, a ki szakácsra adta magát...
«Egész nap sürgött-forgott s két kenyeret dagasz-
tott és süttött tra-la-la-la.»

«S volt a királynak egy macskája, a ki az evésre
adta magát.»

«És mindennap három kenyeret evett meg tra-
la-la-la.»

A mint észrevette lépteiket, elhallgatott s be-
szaladt a sűrűségbe, mint egy félénk mokus; de
a helyett megjelent az ajtóban az öreg ráncos
képű anyóka, felgyúrt ingü sovány karokkal,
egy cseréptányért tartva a kezében:

— «No, épen jókor jöttetek, — szolt hozzájuk
szívélyesen. — Épen most süttöttem meg nektek
a lángost. Egyetek belőle, gyerekséim. No, Kris-
tóf kapitány, nyúlj hozzá; te vagy az öregebbik.»

A lublói urak csodálkozva néztek össze.

— «Tudtam, hogy eljöttök, mert a macska
keresztül fektüd a küszöbön. Hanem kerülje-
tek hát beljebb.»

— «Egy kis beszélni valónk volna veled.»

— «Tudom már gyerekséim. Értesültem róla.
A domború oldalára van a kenyeretek for-
dítva.»¹

— «Bizony; — mondá Hertely uram. — Csak
te vágatsz még ki, anyó!»

— «Jó, jó, majd meghányjuk-vetjük ott, a hol
három elvált virág összekeverül.² Várjatok előbb
egy kicsit.»

S azzal betuszkolván őket a szobába, hol
szép fehér abroszszal volt megterítve az asztal,
rá tette a lángossal telt tálat s valahonnan a lá-
dából kivett hozzá egy palaczk jóféle tokajit.

— «No, igyál Kristóf kapitány. Mit hallottál
a felséges urunkról? Él-e még? Rossz koszon
van szegényke, ott a törökök közt. De enne
most tudom ebből a lángosból, ha a lángos ott
volna. De még jobb szeretném, ha ő maga
volna itt...»

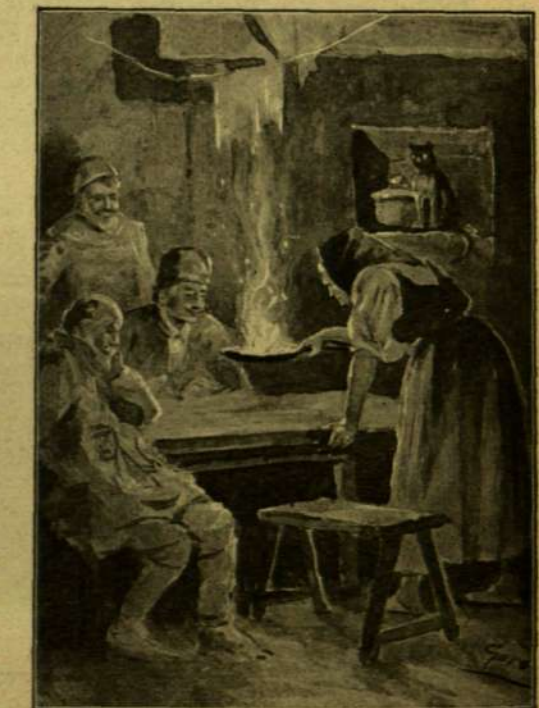
— «Nem abban járunk most, — szolt Pav-
lovsky.

— «Tudom, fiam. Bár abba járnátok! Ti a
Kaszperek dolgában kerestek fel.»

— «Ha mindent tudsz, akkor nem is szük-
séges beszélünk.»

¹ Néphit szerint szerencsétlenséget jelent.

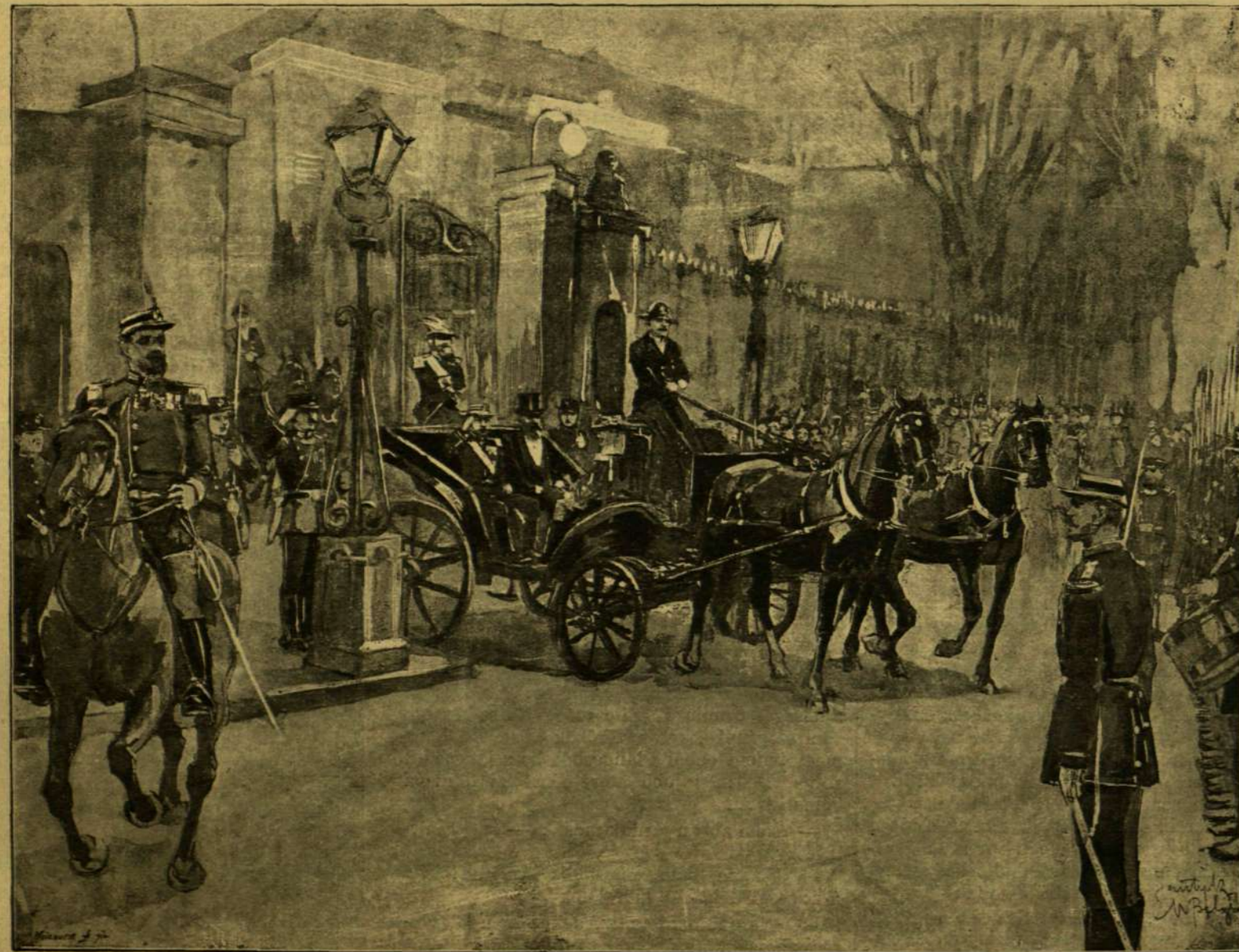
² Az asztalnál. (A szőlővirág a bor, a buzavirág a
lángos, és a kendervirág az abrosz.)

Az öreg Panna egy vasszerpenyőn valami szeszt gyujt meg.

Népmulatság Belgrád egyik külvárosi utcájában az április 16-iki kivilágításkor.

Sándor szerb király elindulása a Te-deumra a konakból, április 16-án.

KÉPEK BELGRÁDBÓL. — Jantylk Mátyás eredeti rajzai.

UMBERTO, OLASZ KIRÁLY.

MARGIT, OLASZ KIRÁLYNÉ.

Legújabb fényképek után.

anyóka rejtelmesen. — «Folt hátán folt, a kibéltű nem volt.»

Szenátor uraimék az egész úton törték rajta a fejüket (legalább volt valami mulatságuk), míg végre is otthon Kertelyné asszonyom sütötte ki, hogy az nem lehet más, mint káposztafej.

Május közepe volt. Nagy ritkaság ilyenkor az ép káposztafej. Hozattak Lőcséről, Iglóról drága áron. Lám, még a növények közt is van szerencse. Isten ennek dolgát mennyire fölvitte. Talizmán lett belőle.

A másik dolgot, a nagyobbat is, elreferálták legott Pavlovsky uraimék a kormányzónak, hogy mit izent a «Beresényi boszorkánya.» (Ez a titulus volt az immunitása a vidéken. Nemesak

nem bántották, de meg is becsülték.) Hogy bizony azt üzente: «Ha nem akarjátok, hogy a madár visszajárjon az eresz alá, a fészket kell elpusztítani». Az asszonyt kell eltenni láb alól.

Kozanovics begombolkozott a kérdés előtt.

— «Hm, van benne valami. No, majd meglássuk, majd meggondoljuk, ha haza kerülök.»

Egy krakkói út állt előtte. Dolga volt a kormányánál, de elhatározta, hogy a királyi palotába is fölne. Kedvence volt a királynak, ki még udvari apród korából ösmerte.

Ott a fejedelmi előszobákban találkozott a rendőrfőnökkel, Novogradszkival.

— «Jó napot, barátocskám, barátocskám, — kiáltá az eleje vidáman. — Hogy vagyunk a

lubló hamis pénzekkel, barátocskám? Találtál-e valamit, barátocskám?»

Kozanovics a fejét rázta.

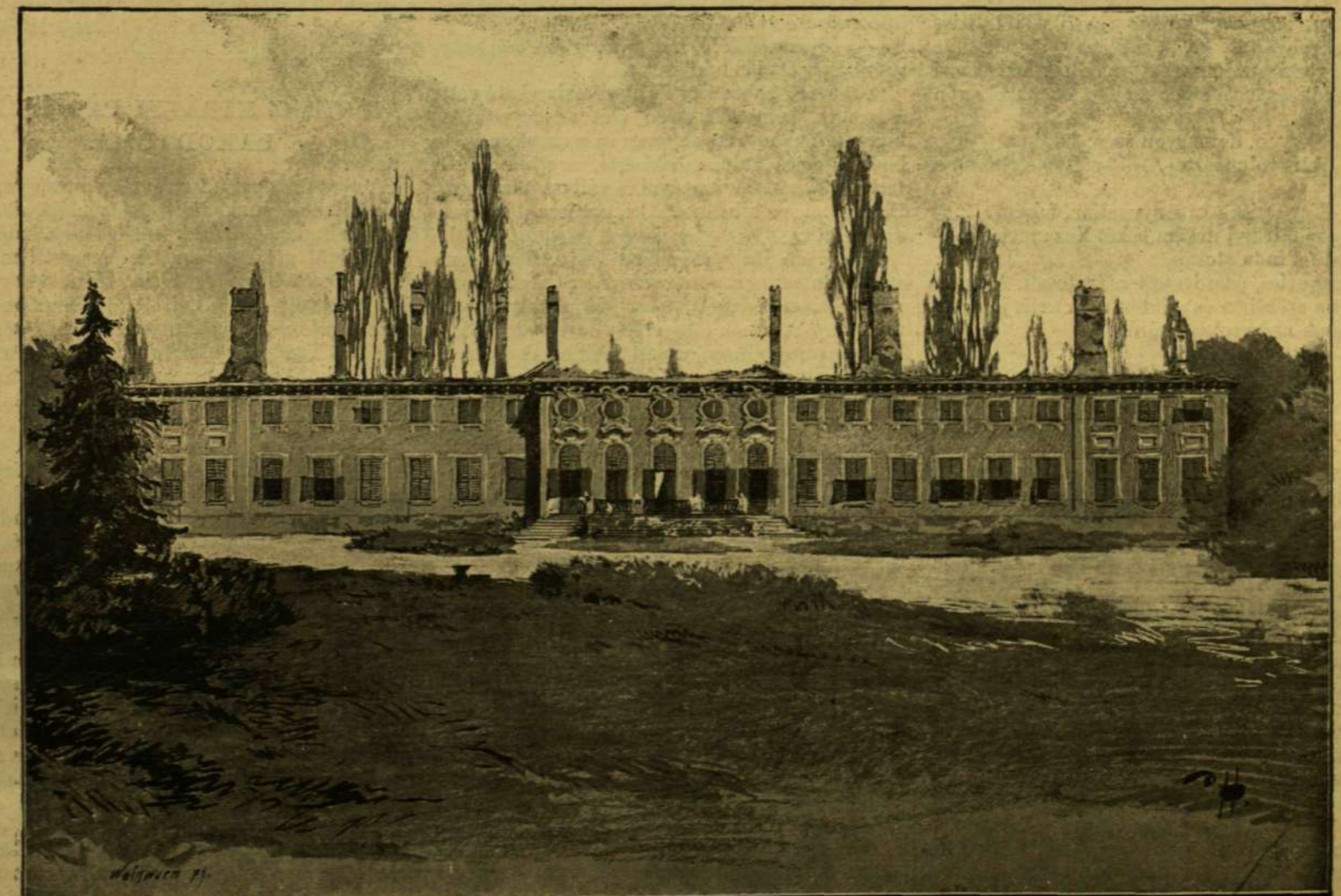
— «A hamis pénzek nem ott veretnek. A Szepesség tiszta e tekintetben.»

— «Ugy? — szót a rendőrfőnök kedvtelenül. — ez igen kellemetlenné válhat rád nézve. Mert a hamis pénzek megvannak, de nyom nincs, hogy honnan valók.»

— «Azaz...»

— «Igen, tudom, a kísértet! Persze a kísértet, — vágott közbe gúnyos mosolylyal, elhagyva a «barátocskámat.»

— «Ő csak mellékesen jön szóba, — felelte komolyan Kozanovics. — A mennyiben ő, még

GRÓF CSÁKY ALBIN SZEPES-MINDSZENTI KASTÉLYA AZ ÉGÉS UTÁN.

Fénykép után rajzolta Háy Gyula.

életében, egy hordót lopott volt tele arannyal Csernyizky nevű vörös borkereskedőtől. Minden jel oda mutat, hogy e hordóban kellett lenniök a hamis pénzeknek. Ezt a gyanútára elő fogom ma adni ő felségének is. És bizonyára nem ártana rendőri felügyelet alá helyezni ezt a Csernyizky nevű embert.

Most már a „pertus“-t is elhagyta gróf Novogradszky; szokott fitymáló orrhangját vette föl. — „Oh, hó, hó! Hisz én egy naiv lélek, kedves kis kormányzóm. Hiszen én magam is azt gondoltam, mert ösmerem én is az ügyet. Nekem is van ám orrom, (hatalmas orra volt borvirággal), de csak addig gondoltam, míg az első lublói hamis tallér kongása ki nem verte a koponyámból, mert nekem is van ám fülem (valóban volt füle is, — sőt fülbevalók is voltak benne). Lássuk csak a dolgot közről, mert éles szemem van, elihethi. Kaszperék a vied szerint is csak egy hordót lopott s abban az egy hordóban csupa arany volt. Honnan jöttek hát elő akkor a tallérok? Nos, icsi-picsi kormányzóséknak?”

— „Ez mindenesetre homályos pont; e nélkül tiszta lenne a dolog. De mégis itt kell a csomót keresni! — szolt meggyőződéssel.

— „Jó, jó, — nevetett szárazon, előkelő fejlőbázással a rendőrfőnök, miközben ide-oda rángatta a vállait. — Én megteszem. Még ma megteszem. Oda küldöm Varsóba a legügyesebb titkos ügynököt, a híres Strang Jakobot. Strang ördögös fickó! Strang megszolgálja rajta. Argusnak száz szeme volt, Strangnak két-száz van. De ki fog nevetni bennünk. Becsületemre mondom, ki fog nevetni. Mert szemtelen, nagyon szemtelen. Már mindegy; megteszem aztán magamnak azt az elégtételt, hogy elküldöm önnek a jelentését.”

De ezzel vége is szakadt a beszélgetésnek, mert a királyi testőrtiszt Kozanovicot szólította, hogy a király elfogadó szobájába vezesse. Kozanovic alázatos előterjesztést tett most először a hamis pénzekről, a Kaszperék elégetéséről és mindenről — a lublói szenátus utolsó tervéig.

A király figyelmesen hallgatta. — „Valóban csodálatos történet”, — szolt elgondolkozva. — Aztán a régi bizalmas hangon kérde: — „Mit szándékozol most tenni?”

— „Felséged beleegyezését akarom kérni a Kaszperéknél lefejeztetéséhez.”

— „Fiatalszony?”

— „Olyan huszonhat éves forma.”

— „Ez csinos-e?” kérde a király gépiesen, ki különben nem vetette meg a szép nőket. Szívbéli viszonyairól, kivált Lecouvreur Adrienne iránti vonzalmáról sokat meséltek az akkori kandallók és uzonnák mellett az akkori vén asszonyok.

— „Nagyon, de nagyon szép, folség.”

— „Kár volna érte”, — szolt melábusan a király.

— „Egy egész város nyugalma, felség.”

— „Eh, hajly nekem békét Kozanovic”, — pattant fel indulatosan.

Kozanovic elhallgatott alázatosan. A király ott ült a székeben és szintén nem szolt jó darabig; csak nagy sokára kérde:

— „Mit vársz még?”

— „Felséged parancsát.”

A király izgatottan kelt fel és a kormányzó vállára tette a kezét:

— „Nagy októdi vagy te, Kozanovic, ha te nekem azzal jössz: egy szép asszony halálát javaslom, — hogy azt az asszonyt én nem fejeztem, előre tudhatnád. De, hogy ha te nekem azzal jössz: egy szép asszonyt lefejeztetem: hogy azt én fel nem támaszthatom, előre tudhatnád.”

S ezzel szeliden intett a kezével távozhatást. A szépi kormányzó mindent értett s térdet hajtva ment ki a selyem brokát-függönyös ajtón.

De még lent sem volt a márvány lépcsőknél, mikor utolérte egy királyi apród.

— „A felség visszakívánja nagyságodat.”

A király egész az ajtóig elébe jött s mielőtt csak szólhatna is, a függöny mellé vonta:

— „Aztán valahogy ne bolondozz, Kozanovic. Vitéd az asszonykát valami kolostorba, a hol a kísértet esetleg rá nem akad... Aztán nevetve hozzátette: — „s a hol a király esetleg rákad...”

Igy történt, ilyen messziről, egészen a trón környékéről keletkeztek annak a körülménynek

az okai, hogy a Kaszperékné Anna szolgálója, a kit eddig még a szűnyög sem espikedett (sovány volt annak is), egyszerre divatba kezdett jönni. Két deli lovas-katona csapta neki a levelet élet-halálra. Az egész utca csodálkozott rajta, hogy ugyan mit kapnak rajta? Szeplős is, kancsal is s aztán a járása milyen lompos! No ezek a bolond katonák hová tették az eszüket!

De végre is a szerelem csak szerelem. Nem lehet megmagyarázni. Az utca belenyugodott. Az Anesurkának pedig mindjárt eleinte nem volt ellene semmi kifogása. Csak éppen választani nem igen tudott köztük. Megengedte hát (miután különben igen jó pajtások voltak,) hogy szombat esteken együtt járjanak hozzá, (inkább mintsem egymást agyonverjék) a mikor is beeresztvén őket a kis kapuján, kiinn üldögéltek néha egész éjfélig a pitvarajtó előtt, hallgatván a közeli tóban a különböző fajtájú békák egyetlen örök nótáját, mely szinte csutondárasan hangzott be a szerelmi turbékolásba:

„Mit varrsz, mit varrsz, mit varrsz?
Pa-pu-cso-cso-cso-cso-cso-cso-cso.
Kinek, kinek, kinek?
Urraknak, urraknak, urraknak.”

Egy ilyen szép költői estén azonban, mikor Kaszperék már több napja nem mutatkozott a láthatáron, egyszerre vége lett mindennek; pedig akkor is olyan szépen vartogytak, kurutytyoltak azok a szegény békák.

Ah, a hűtelen galád lelkek! De jól megmondta az Anka keresztanyja: „ne higgy, fiam, a katonáknak: fényes gomb, piszkos lélek.” Hát az történt, hogy egyszerre csak megállott nagy ostopattogással a kapujaitól négy prűskölő tátással egy könnyű szekérke. A kocsi, a néma Bollek András, Obgartól, mert néma ember kellett nekik (ez az egy volt az egész környéken,) leszállt és megkopogtatta a kapuját.

Nosza, erre a jelle megfogták az Ankát a katonák, belétek a fák-kamrába, aztán berohanak a Kaszperékné szobájába s úgy, a mint volt, egy szál szoknyában (épen vetkőzés közben érték) ki akarták huzolni a szekérke.

A szegény megjédt teremtés nem is ellenkezett. Tudta már, hogy tehetetlen, hogy ez felsőbb parancs, csak azt kérte, legalább becsületes ruhát vehessen magára és mondják meg, hová viszik. A katonák vállalt vontak:

— „Ki tudhatná azt!”

A szeméi megtelték könyekkel; de azért maga ment ki szilárd léptekkel, maga ült fel a kocsi. Így kellett annak történni.

Csak mikor már fenn volt az ülésen, akkor jutott eszébe valami.

— „Ereszzenek le, kérem, meg egy cseppet; valamimet ott bent felejtettem.”

A katonák haboztak; de olyan szívreható volt a hangja, hogy lehetetlen volt megtagadni a kérését. Leugrott ruganyosan és a szobájából, a hova az egyik katona bekiserlte, egy két csikos tarisznyát vitt ki magával, a vállára akasztva. Ugyan mi volt benne? Úti pogácsa bizonyosan nem.

Mind igen jól volt ez elrendezve. Senki sem vett észre semmit. Az egész utca aludt; csak ritka házbán pislogott még. Még a kutyák sem ugattak. A katonák fölnyergelt lovai oda voltak kötve a saroglyához; azokat leoldozták és nyeregbe pattantak. Az András közibe vágott a négy pejnek s megindultak, mint a forgószél, isten tudja merre. Nem látta azt senki, csak a csillagok. A két katona a kocsi mellett vágatott.

Kaszperékné kívül a városban egy pár közömbös szót intézett a kocsihoz. A kocsi visszaforult, rá nevetett s hallatta a némák idellen hangját. Mindent megértett. Ez a hang megmagyaráta neki, a mit nem tudott.

— „Téged úgy elvisznek, hogy soha se akadjon rád senki.”

Mária kitörte szeméből a könyeket. Tudta már, hogy meg nem ölik, csak elvesztik, hogy meg ne lehessen találni.

Aztán elmosolyodott...

Oh, szegény városi tanács! Ti csak az ördög ellen hadakoztok. De arra nem gondoltatok, hogy egy asszony is van a játékban.

Az első falunál belenyult Kaszperékné kis kezével a csikos tarisznyába s kihúzott belőle három aranyat, hogy azt a lyukacsos kocsihas nyíláson apródonként elhullongassa: egyet a falu közepén, egyet az innszó, egyet meg a tulsó végén.

Mentek, mentek, sokáig mentek; húsz falut

is értek; sokszor kellett belenyúlnia Kaszperéknének a tarisznyába... Néha keserűségben öt aranyat is elpotyogtatott. Végre éjfél után egy városkába értek, a hol egy nagy kőépület előtt megálltak a lovasok és a kocsi. A ház előtt katonastráza volt.

— „Készen van minden?” — kérde az egyik lovas.

— „Minden”, — felelte a vártán álló.

S kis vártatva, új lovakat fogtak be s új lovasok szegődtek kisérletül a rohanó kocsi mellé. Azok már nemcsak azt nem tudták, hová viszik a szép Máriát, hanem azt sem, hogy honnan hozzák. De a néma kocsi megmaradt. Annak a fejébe bele lesz véve az egész út; az tudni fog mindent, de e nem mondhatja senkinek.

Porzott az út, vágatott a négy ló, néha megmegecsillant valami a sötétben. Talán a patkó adott szikrát, vagy talán egy arany hullott le ismét az út porába...

Az ösmesék buzamagvát, kölesét, kenyérmorzsját felszedték, megették a madarak... A Kaszperékné aranyait is megtalálják, fölszedik, de meg nem ehetik.

Csak szórta, egyre szórta... Hej, csak kitarcsanak! Fekete fellegek nyargaltak az égbolton keletről nyugatra. Olyan sötétség volt, mint a kos szarvában*. Nem lehetett már meglátni, hol mi van, se falut, se tornyot, se folyót, se vidéket, csak megszagolni. A fenyőillat erdőt jelent, a boróka-illat irtványokat, a szénillat réteket. Kakas-kukorékolás, kutyaugatás: az a falu.

Hajnali pirkadások egy nagy kopasz, sziklás hegnyel egy új kocsi várt Kaszperéknére, új lovakkal, új kocsissal. A néma ember visszafordulhatott. Igaz, igaz; a merre Kaszperéknét hozta, mást is elhozhatna arra valamikor. Ne tudjon ő se mindent.

Csupa erdőn, nagy, százados fák közt mentek azután vagy két óráig. Semmi nesz, semmi hang nem volt benne, csak a patakok zuhogtak tompán, keresztül-kasul szelve az erdő girbe-gurba hátát s a hatalmas páfrányok, a mohok és moszatok közt szereseiny dolmányú kigyók és ürge szemű gyíkok zuhogtak. Végre egy tisztáson kivillant egy ódon, komor épület, nagy kőfalakkal, félíg bedőlt toronnyal.

Ez volt a bozlácsnyai kolostor.

Csikorogva nyílt meg a vaszögekkel kivert nehéz kapu s újra bezáródott nagy dübörgéssel a begördülő kocsi után.

És most már végre el voltak választva Kaszperékné. Az egyik meg volt halva, de kijöhetett a sírjából. A másik élő volt, de nem jöhetett ki a sírjából. (Vége következik.)

uralkodó pár szeretetreméltó egyénisége ma is legfőbb kapcsa Olaszország egységének, s ez az egyéni jellemvonás okozza, hogy Olaszországban a republikánus áramlat sokkal gyengébb, mint a rokon Spanyol- és Franciaországban.

1868-ban április 22-én volt a jelenlegi olasz király esküvője Turinban. Akkor még nem volt teljes Olaszország egysége, sőt éppen Róma bírása, hol a nagy hatalmú pápa-herceg uralkodott, csak a messi ködös jövő reményének tünt fel. De a leendő trónörökös már akkor tüntetéssel üdvözölték Olaszország nagy részében, s a lakodalmi ünnepek Turinon kívül Florenszben, Genovában és Nápolyban ismétlődtek. A fejedelmi nászüléseknel rendezes szásznyra kelő hír, hogy a házasság szereléből történt, az alkalommal csakugyan igaz volt. Umberto eljegyzése semmi esetre sem érdekelt történet. Nem idegen fejedelem sarjadékát vette nőül, hanem saját unokanővérét, Tamás genuai herceg leányát. De ez a nő feltűnően szép és kedves volt. Alig töltötte be 16-dik életévét a gyönyörű szőke hajú, nagy kék szemű, bájos természetű hölgy, mikor az udvariaságról példabeszédszerűleg híres Viktor Emánuel 24 éves fiátá lebilincselő hatást tett. Az ifjú hercegnő kitűnő nevelésben részesült. Olasz és német anyanyelvén kívül francziául és angolul is tökéletesen beszélt, szépen festett, kitűnő zongorázó volt s az irodalomban és művészetben nagy jártasságot tanusított.

A házasság csakugyan boldog lett, egyetlen baja csak az volt, hogy csupán egy gyermekük született, egy fiú, ki nagyatya után Viktor Emánuel nevet, származása után pedig nápolyi herceg címet visel. S a királyi párnak ez az egyetlen fia is gyöngye testalkatú. Különösen dicsérik Margit királyné házi érényeit, s a közügyek minden ága iránt tanusított érdeklődését. Egész sereg jótékony egyesületet kezdeményezett ő maga, még többnek lett pártfogója, s különösen a nők egyesületi művelődése s az árva gyermekek gyámoltatása nagyon sokat köszönhet neki. E mellett — legalább titokban — író is. Dumasnak több regényét lefordította olasz nyelvre, és számos verset írt. Örömet foglalkozik színírávalakkal, de azokat csak saját fiókájában őrizi. Férfi, ki természeténél, s külső alakjánál fogva oly harcziás megjelenésű, szívesen meghajlik neje érényei előtt, s örömet van neje társaságában, bár annak művészi hajlamát, különösen az éneket és zenét, nem képes kellően méltányolni. Bizonyos nagy hatása volt a derek királynéknak arra is, hogy férje teljesen alkotmányos szemlében uralkodik, s magán nézeteit, bár az ultramontánokat és konzervatívokat nem szereti, készséggel alárendeli a politikai áramlatoknak. Csaldái életük bensőségéről egész sereg kedves adoma került a nyilvánosság elé. Egy alkalommal a királyné kinyilatkozta, hogy már öregszik, s ezért nem hord többé világos ruhát. A férje megkérte, hogy legalább két hétig gondolkozzék e fontos kérdésről, s ő két hét leforgása előtt egész csomó világos ruhát készített neje számára, e felirattal látván el a csomagot: „A királyi igy akarja.” Más alkalommal a király nejeének pápaszeme ellen tett észrevételt, s midőn a királyné tiltakozott beavatkozása ellen, így szolt: „Ha le nem teszed a pápaszemet, édes Margit, én énekelni fogok.” s erre felség hangon gajdolni kezdett, úgy, hogy a királyné nevetve azonnal letette szemüvegét. Még a legádázabb republikánusok is elismeréssel vannak a királyi pár nemes családai élete iránt, s különösen a „bella Margherita” valóságos ímadat tárgya, kivált mióta a cholera-járványban és egy pár földrendés által okozott katasztrófa alkalmával nemes szívének oly sok jelt adta.

Az olasz király jelenleg 49 éves, neje alig múlt 41. Így tehát mindkettő megérheti, hogy még az aranylakodalom évét is megérhetik. S az olaszok ószintén óhajtják ezt; mert jobb királyi párt áll remélhetnek, a világos, hogy minél tovább élnek Umberto és neje, annál jobban megszilárdul Olaszország egysége, melyért oly sok nagy ember küzdött és lelkesezett.

Umberto király és Margit királyné szerképét a régebbi években lapunk többször bemutatta, s most a legutóbbi időben készült fényképek után mutatjuk be az ezüstmenyegzőjét ülő királyi párt.

* A kos szarva üres belülről és meglehetősen homályosság lehet benne.

18. SZÁM. 1893. 40. ÉVFOLYAM.

uralkodó pár szeretetreméltó egyénisége ma is legfőbb kapcsa Olaszország egységének, s ez az egyéni jellemvonás okozza, hogy Olaszországban a republikánus áramlat sokkal gyengébb, mint a rokon Spanyol- és Franciaországban.

1868-ban április 22-én volt a jelenlegi olasz király esküvője Turinban. Akkor még nem volt teljes Olaszország egysége, sőt éppen Róma bírása, hol a nagy hatalmú pápa-herceg uralkodott, csak a messi ködös jövő reményének tünt fel. De a leendő trónörökös már akkor tüntetéssel üdvözölték Olaszország nagy részében, s a lakodalmi ünnepek Turinon kívül Florenszben, Genovában és Nápolyban ismétlődtek. A fejedelmi nászüléseknel rendezes szásznyra kelő hír, hogy a házasság szereléből történt, az alkalommal csakugyan igaz volt. Umberto eljegyzése semmi esetre sem érdekelt történet. Nem idegen fejedelem sarjadékát vette nőül, hanem saját unokanővérét, Tamás genuai herceg leányát. De ez a nő feltűnően szép és kedves volt. Alig töltötte be 16-dik életévét a gyönyörű szőke hajú, nagy kék szemű, bájos természetű hölgy, mikor az udvariaságról példabeszédszerűleg híres Viktor Emánuel 24 éves fiátá lebilincselő hatást tett. Az ifjú hercegnő kitűnő nevelésben részesült. Olasz és német anyanyelvén kívül francziául és angolul is tökéletesen beszélt, szépen festett, kitűnő zongorázó volt s az irodalomban és művészetben nagy jártasságot tanusított.

A házasság csakugyan boldog lett, egyetlen baja csak az volt, hogy csupán egy gyermekük született, egy fiú, ki nagyatya után Viktor Emánuel nevet, származása után pedig nápolyi herceg címet visel. S a királyi párnak ez az egyetlen fia is gyöngye testalkatú. Különösen dicsérik Margit királyné házi érényeit, s a közügyek minden ága iránt tanusított érdeklődését. Egész sereg jótékony egyesületet kezdeményezett ő maga, még többnek lett pártfogója, s különösen a nők egyesületi művelődése s az árva gyermekek gyámoltatása nagyon sokat köszönhet neki. E mellett — legalább titokban — író is. Dumasnak több regényét lefordította olasz nyelvre, és számos verset írt. Örömet foglalkozik színírávalakkal, de azokat csak saját fiókájában őrizi. Férfi, ki természeténél, s külső alakjánál fogva oly harcziás megjelenésű, szívesen meghajlik neje érényei előtt, s örömet van neje társaságában, bár annak művészi hajlamát, különösen az éneket és zenét, nem képes kellően méltányolni. Bizonyos nagy hatása volt a derek királynéknak arra is, hogy férje teljesen alkotmányos szemlében uralkodik, s magán nézeteit, bár az ultramontánokat és konzervatívokat nem szereti, készséggel alárendeli a politikai áramlatoknak. Csaldái életük bensőségéről egész sereg kedves adoma került a nyilvánosság elé. Egy alkalommal a királyné kinyilatkozta, hogy már öregszik, s ezért nem hord többé világos ruhát. A férje megkérte, hogy legalább két hétig gondolkozzék e fontos kérdésről, s ő két hét leforgása előtt egész csomó világos ruhát készített neje számára, e felirattal látván el a csomagot: „A királyi igy akarja.” Más alkalommal a király nejeének pápaszeme ellen tett észrevételt, s midőn a királyné tiltakozott beavatkozása ellen, így szolt: „Ha le nem teszed a pápaszemet, édes Margit, én énekelni fogok.” s erre felség hangon gajdolni kezdett, úgy, hogy a királyné nevetve azonnal letette szemüvegét. Még a legádázabb republikánusok is elismeréssel vannak a királyi pár nemes családai élete iránt, s különösen a „bella Margherita” valóságos ímadat tárgya, kivált mióta a cholera-járványban és egy pár földrendés által okozott katasztrófa alkalmával nemes szívének oly sok jelt adta.

Az olasz király jelenleg 49 éves, neje alig múlt 41. Így tehát mindkettő megérheti, hogy még az aranylakodalom évét is megérhetik. S az olaszok ószintén óhajtják ezt; mert jobb királyi párt áll remélhetnek, a világos, hogy minél tovább élnek Umberto és neje, annál jobban megszilárdul Olaszország egysége, melyért oly sok nagy ember küzdött és lelkesezett.

Umberto király és Margit királyné szerképét a régebbi években lapunk többször bemutatta, s most a legutóbbi időben készült fényképek után mutatjuk be az ezüstmenyegzőjét ülő királyi párt.

* A kos szarva üres belülről és meglehetősen homályosság lehet benne.

18. SZÁM. 1893. 40. ÉVFOLYAM.

uralkodó pár szeretetreméltó egyénisége ma is legfőbb kapcsa Olaszország egységének, s ez az egyéni jellemvonás okozza, hogy Olaszországban a republikánus áramlat sokkal gyengébb, mint a rokon Spanyol- és Franciaországban.

1868-ban április 22-én volt a jelenlegi olasz király esküvője Turinban. Akkor még nem volt teljes Olaszország egysége, sőt éppen Róma bírása, hol a nagy hatalmú pápa-herceg uralkodott, csak a messi ködös jövő reményének tünt fel. De a leendő trónörökös már akkor tüntetéssel üdvözölték Olaszország nagy részében, s a lakodalmi ünnepek Turinon kívül Florenszben, Genovában és Nápolyban ismétlődtek. A fejedelmi nászüléseknel rendezes szásznyra kelő hír, hogy a házasság szereléből történt, az alkalommal csakugyan igaz volt. Umberto eljegyzése semmi esetre sem érdekelt történet. Nem idegen fejedelem sarjadékát vette nőül, hanem saját unokanővérét, Tamás genuai herceg leányát. De ez a nő feltűnően szép és kedves volt. Alig töltötte be 16-dik életévét a gyönyörű szőke hajú, nagy kék szemű, bájos természetű hölgy, mikor az udvariaságról példabeszédszerűleg híres Viktor Emánuel 24 éves fiátá lebilincselő hatást tett. Az ifjú hercegnő kitűnő nevelésben részesült. Olasz és német anyanyelvén kívül francziául és angolul is tökéletesen beszélt, szépen festett, kitűnő zongorázó volt s az irodalomban és művészetben nagy jártasságot tanusított.

A házasság csakugyan boldog lett, egyetlen baja csak az volt, hogy csupán egy gyermekük született, egy fiú, ki nagyatya után Viktor Emánuel nevet, származása után pedig nápolyi herceg címet visel. S a királyi párnak ez az egyetlen fia is gyöngye testalkatú. Különösen dicsérik Margit királyné házi érényeit, s a közügyek minden ága iránt tanusított érdeklődését. Egész sereg jótékony egyesületet kezdeményezett ő maga, még többnek lett pártfogója, s különösen a nők egyesületi művelődése s az árva gyermekek gyámoltatása nagyon sokat köszönhet neki. E mellett — legalább titokban — író is. Dumasnak több regényét lefordította olasz nyelvre, és számos verset írt. Örömet foglalkozik színírávalakkal, de azokat csak saját fiókájában őrizi. Férfi, ki természeténél, s külső alakjánál fogva oly harcziás megjelenésű, szívesen meghajlik neje érényei előtt, s örömet van neje társaságában, bár annak művészi hajlamát, különösen az éneket és zenét, nem képes kellően méltányolni. Bizonyos nagy hatása volt a derek királynéknak arra is, hogy férje teljesen alkotmányos szemlében uralkodik, s magán nézeteit, bár az ultramontánokat és konzervatívokat nem szereti, készséggel alárendeli a politikai áramlatoknak. Csaldái életük bensőségéről egész sereg kedves adoma került a nyilvánosság elé. Egy alkalommal a királyné kinyilatkozta, hogy már öregszik, s ezért nem hord többé világos ruhát. A férje megkérte, hogy legalább két hétig gondolkozzék e fontos kérdésről, s ő két hét leforgása előtt egész csomó világos ruhát készített neje számára, e felirattal látván el a csomagot: „A királyi igy akarja.” Más alkalommal a király nejeének pápaszeme ellen tett észrevételt, s midőn a királyné tiltakozott beavatkozása ellen, így szolt: „Ha le nem teszed a pápaszemet, édes Margit, én énekelni fogok.” s erre felség hangon gajdolni kezdett, úgy, hogy a királyné nevetve azonnal letette szemüvegét. Még a legádázabb republikánusok is elismeréssel vannak a királyi pár nemes családai élete iránt, s különösen a „bella Margherita” valóságos ímadat tárgya, kivált mióta a cholera-járványban és egy pár földrendés által okozott katasztrófa alkalmával nemes szívének oly sok jelt adta.

Az olasz király jelenleg 49 éves, neje alig múlt 41. Így tehát mindkettő megérheti, hogy még az aranylakodalom évét is megérhetik. S az olaszok ószintén óhajtják ezt; mert jobb királyi párt áll remélhetnek, a világos, hogy minél tovább élnek Umberto és neje, annál jobban megszilárdul Olaszország egysége, melyért oly sok nagy ember küzdött és lelkesezett.

Umberto király és Margit királyné szerképét a régebbi években lapunk többször bemutatta, s most a legutóbbi időben készült fényképek után mutatjuk be az ezüstmenyegzőjét ülő királyi párt.

* A kos szarva üres belülről és meglehetősen homályosság lehet benne.

18. SZÁM. 1893. 40. ÉVFOLYAM.

uralkodó pár szeretetreméltó egyénisége ma is legfőbb kapcsa Olaszország egységének, s ez az egyéni jellemvonás okozza, hogy Olaszországban a republikánus áramlat sokkal gyengébb, mint a rokon Spanyol- és Franciaországban.

1868-ban április 22-én volt a jelenlegi olasz király esküvője Turinban. Akkor még nem volt teljes Olaszország egysége, sőt éppen Róma bírása, hol a nagy hatalmú pápa-herceg uralkodott, csak a messi ködös jövő reményének tünt fel. De a leendő trónörökös már akkor tüntetéssel üdvözölték Olaszország nagy részében, s a lakodalmi ünnepek Turinon kívül Florenszben, Genovában és Nápolyban ismétlődtek. A fejedelmi nászüléseknel rendezes szásznyra kelő hír, hogy a házasság szereléből történt, az alkalommal csakugyan igaz volt. Umberto eljegyzése semmi esetre sem érdekelt történet. Nem idegen fejedelem sarjadékát vette nőül, hanem saját unokanővérét, Tamás genuai herceg leányát. De ez a nő feltűnően szép és kedves volt. Alig töltötte be 16-dik életévét a gyönyörű szőke hajú, nagy kék szemű, bájos természetű hölgy, mikor az udvariaságról példabeszédszerűleg híres Viktor Emánuel 24 éves fiátá lebilincselő hatást tett. Az ifjú hercegnő kitűnő nevelésben részesült. Olasz és német anyanyelvén kívül francziául és angolul is tökéletesen beszélt, szépen festett, kitűnő zongorázó volt s az irodalomban és művészetben nagy jártasságot tanusított.

A házasság csakugyan boldog lett, egyetlen baja csak az volt, hogy csupán egy gyermekük született, egy fiú, ki nagyatya után Viktor Emánuel nevet, származása után pedig nápolyi herceg címet visel. S a királyi párnak ez az egyetlen fia is gyöngye testalkatú. Különösen dicsérik Margit királyné házi érényeit, s a közügyek minden ága iránt tanusított érdeklődését. Egész sereg jótékony egyesületet kezdeményezett ő maga, még többnek lett pártfogója, s különösen a nők egyesületi művelődése s az árva gyermekek gyámoltatása nagyon sokat köszönhet neki. E mellett — legalább titokban — író is. Dumasnak több regényét lefordította olasz nyelvre, és számos verset írt. Örömet foglalkozik színírávalakkal, de azokat csak saját fiókájában őrizi. Férfi, ki természeténél, s külső alakjánál fogva oly harcziás megjelenésű, szívesen meghajlik neje érényei előtt, s örömet van neje társaságában, bár annak művészi hajlamát, különösen az éneket és zenét, nem képes kellően méltányolni. Bizonyos nagy hatása volt a derek királynéknak arra is, hogy férje teljesen alkotmányos szemlében uralkodik, s magán nézeteit, bár az ultramontánokat és konzervatívokat nem szereti, készséggel alárendeli a politikai áramlatoknak. Csaldái életük bensőségéről egész sereg kedves adoma került a nyilvánosság elé. Egy alkalommal a királyné kinyilatkozta, hogy már öregszik, s ezért nem hord többé világos ruhát. A férje megkérte, hogy legalább két hétig gondolkozzék e fontos kérdésről, s ő két hét leforgása előtt egész csomó világos ruhát készített neje számára, e felirattal látván el a csomagot: „A királyi igy akarja.” Más alkalommal a király nejeének pápaszeme ellen tett észrevételt, s midőn a királyné tiltakozott beavatkozása ellen, így szolt: „Ha le nem teszed a pápaszemet, édes Margit, én énekelni fogok.” s erre felség hangon gajdolni kezdett, úgy, hogy a királyné nevetve azonnal letette szemüvegét. Még a legádázabb republikánusok is elismeréssel vannak a királyi pár nemes családai élete iránt, s különösen a „bella Margherita” valóságos ímadat tárgya, kivált mióta a cholera-járványban és egy pár földrendés által okozott katasztrófa alkalmával nemes szívének oly sok jelt adta.

uralkodó pár szeretetreméltó egyénisége ma is legfőbb kapcsa Olaszország egységének, s ez az egyéni jellemvonás okozza, hogy Olaszországban a republikánus áramlat sokkal gyengébb, mint a rokon Spanyol- és Franciaországban.

1868-ban április 22-én volt a jelenlegi olasz király esküvője Turinban. Akkor még nem volt teljes Olaszország egysége, sőt éppen Róma bírása, hol a nagy hatalmú pápa-herceg uralkodott, csak a messi ködös jövő reményének tünt fel. De a leendő trónörökös már akkor tüntetéssel üdvözölték Olaszország nagy részében, s a lakodalmi ünnepek Turinon kívül Florenszben, Genovában és Nápolyban ismétlődtek. A fejedelmi nászüléseknel rendezes szásznyra kelő hír, hogy a házasság szereléből történt, az alkalommal csakugyan igaz volt. Umberto eljegyzése semmi esetre sem érdekelt történet. Nem idegen fejedelem sarjadékát vette nőül, hanem saját unokanővérét, Tamás genuai herceg leányát. De ez a nő feltűnően szép és kedves volt. Alig töltötte be 16-dik életévét a gyönyörű szőke hajú, nagy kék szemű, bájos természetű hölgy, mikor az udvariaságról példabeszédszerűleg híres Viktor Emánuel 24

De a terrasról észrevette, hogy egy másik út is húzódik a hegység tövében a Vulkán szorosig. Lehetséges lesz tehát felmenni a Pleta lejtőin a nélkül, hogy ismét végig menne a falun, következésképp a nélkül, hogy Kolecz uram és a többiek meglátnák.

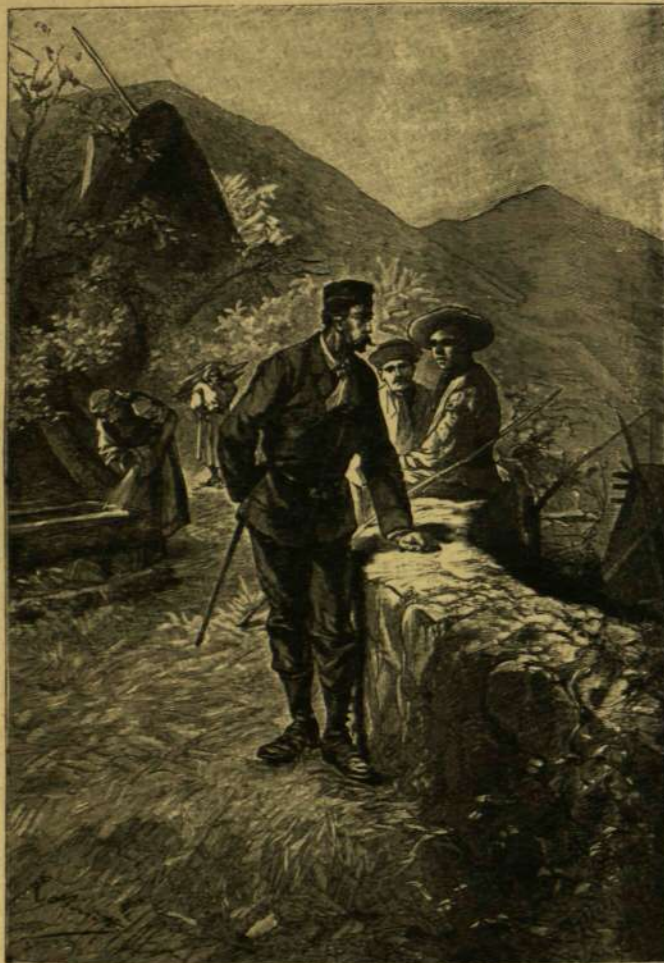
Déltájban elindult Ferencz gróf Macsesdről, miután minden alkudozás, vagy megjegyzés nélkül kifizette a meglehetősen fölszigazott számát, melyet Jónás a legnagyobb mosolylyal eléje terjesztett.

Kolecz uram, a szép Mirióta, Hermod mester, «doktor» Patak, Frik pásztor és számos falubeli megjelent elbucuzni a ritka vendégtől.

Még az ifjú erdész is ki tudott menni. Meglátszott rajta, hogy rövid idő múlva teljesen fel fog épülni, a miért a volt betegápoló az egész érdemet magának tulajdonította.

— «Sok szerencsét kívánok mind önnek, Deck Miklós, mind a jegyesének», — mondá Ferencz gróf.

— «Hálával fogadjuk», — viszonzá az ifjú leány, boldogságtól ragyogó arccal.

Nagy izgatottsággal szemlélte a várkastély körvonalait.

— «Szerencsés utat, gróf úr», — mondá az erdész.

VÁRKASTÉLY A KÁRPÁTOKBAN.

— «Szerencsés utat, gróf úr», — mondá az erdész.

— «Bár szerencsés lenne», — viszonzá a fiatal gróf, kinek a homloka kissé elborult.

— «Méltóságos úr, — mondá ekkor Kolecz uram, — kérjük, ne feledje el megtenni a kellő lépéseket Gyula-Fehérvárott, a mint méltóságod ígérte.»

— «Nem fogom elfeledni, Kolecz uram, — felelé a gróf. — De ha utközben fennakadásom találna lenni, kegyelmed már tudja, mily egyszerű útja-módja van, hogy ettől a nyugtalanító szomszédságtól megszabadulhassanak és a macsesdi derék lakosságnak ezentúl semmi oka se legyen félni a kárpáti várkastélytól.»

— «Könnyű azt mondani»... dörmög az iskolamester.

— «És megtenni is, — viszonzá Ferencz gróf. — Ha kegyelmed akarják, a csendőrök negyvennyolc óra alatt elkészülhetnek azokkal a lényekkel — bármilyen fajtájuk legyenek is, — a kik a várkastélyban rejtőznek.»

— «Kivéve azt a nagyon valószínű esetet, ha ezek a lények szellemek,» jegyzé meg Frik pásztor.

— «Még abban az esetben is,» felelé Ferencz gróf, könnyedén vállat vonva.

a ki rendkívül megtisztelve érezte magát, hogy Telek Ferencz gróf ő méltósága, stb. stb. Végre az ifjú utas elbucuzott Kolecz uramtól, Deck Miklóstól és a jegyesétől, valamint a többi falubeliektől és intett Roczkónak s aztán mind a ketten eléggé gyors léptekkel elindultak a szorosban levezető úton.

Ferencz gróf és hajdúja nem egészen egy óra alatt a folyó jobb partjára értek, a mely mellett felfelé haladtak a hegység déli oldala tövében.

Roczkó elhatározta magában, hogy többé semmi megjegyzést sem fog tenni a gazdája terve ellen; felesleges fáradság is lett volna. Megszokta az ellenvetés nélküli katonás engedelmességet; ha az ifjú gróf valamely veszélyes kalandba bonyolódna, majd kisegíti belőle.

Ferencz gróf és Roczkó két órai gyalogolás után megállapodtak kissé megpihenni.

E helyen az oláh Zsil, mely kissé eltért jobbra, nagyon gyors kanyarulattal közeledett ismét az úthoz. A másik oldalon, a Pleta domború hátán az Orgall fensík terült el, mintegy négy kilométernyi távolságra. El kellett tehát távoznia a Zsil mellől, minthogy Ferencz át akart menni a szoros tulsó oldalára, hogy a kastély felé tartasson.

Ez a kerülő, a melyet azért tettek, hogy ne

kelljen ismét végig menniök Macsesden, nyilván megkésztette a falu és a várkastély közti távolságot. Mindemellett még fényes nappal lesz, mikor Ferencz gróf és Roczkó fel fognak érni az Orgall fensíkra. Az ifjú grófnak tehát elég ideje marad szemügyre venni a várkastélyt kívülől. Aztán alkonyatkor elindulnak majd a macsesdi uton és bizonyosak lehetnek a felől, hogy senki sem látja meg őket. Ferencz grófnak az volt a szándéka, hogy az éjszakát Livadzelben tölti, mely a két Zsil egyesülésénél fekszik, és másnap elindul Gyula-Fehérvár felé.

Mindössze fél óráig pihentek. Ferencz gróf nagyon el volt mélyedve emlékezőibe, s mint-hogy az a gondolat is izgatta, hogy Gortz báró talán a kastélyban tölti napjait, az egész idő alatt egy szót sem szolt utitársához.

Roczkónak ugyancsak erő kellett vennie magán, hogy így ne szóljon urához:

— «Szükségtelen tovább mennünk, gróf úr!... Fordítsunk hátat ennek az elátkozott várkastélynak és menjünk tovább.»

(Folytatása következik.)

EGYVELEG.

* Az ibolyát gyógyszerül nagyban használják az előkelő angol hölgyek, azt híven, hogy az ibolyafüldő a legjobb gyógyszer az idegek megerősítésére. A virágokat napon szárítják meg, egy kis sóval vegyítve s aztán fél óráig forró vízben áztatják s aztán a fürdőkába töltik.

* A legrégibb templom Európában valószínűleg a Szent-Márton templom Canterburyban, melyet még az angol kereszténység első korszakában építettek s ma is használatban van.

* A legnagyobb petroliumgyárak közé tartozik a világon a Nobel testvéreké Bakuban, a Kaspi-tenger mellett. A gyárból évenként mintegy 260 millió liter petrolium kerül ki, melyeket külön e célra épített gőzhajók és vasuti kocsi szállítanak minden irányban.

* Erkölcsebről végredelele. Onderdank vagyonos amerikai methodista, ki mintegy 4 millió dollárt hagyott hátra, végredelelebe a következő pontot vette fel: «Örökösöm között egy sem lehet ingyenélő, pazarló, kiesapongó, kártyás, iszákos és dohányzó; nem szabad nekik vasárnap halászni, vadászni vagy lövésnyre járni; nem szabad későn kelniök, hanem mindenik pontban kilencz órákor ott legyen üzletében vagy hivatalában. Nőszülnök sem szabad 25-ik életévéig elött.»

Dr. MARKUSOVSKY LAJOS

(1815—1893.)

Dr. Markusovszky Lajos, nyugalmazott miniszteri tanácsos és a magyar tud. akadémia tiszteletbeli tagja április 21-én Abbaziában meghalt, 78 éves korában. A lipótegyei Csorba községben született, hol atyja protestáns lelkész volt. Középszkoláit Rozsnyón és Kézsmárkon, az orvosi tanfolyamot pedig Budapesten végezte. Orvosi tanulmányait Párisban és Bécsben folytatván, az 1848/9-iki szabadságharcban már mint törzs-orvos működött, gyógykezelvén az egyetemi kórházban fekvő sebesült katonákat és honvédeket, s a fővezért, Görgeit is gyógyította, midőn az ácsi csatában megsebesült.

Az orvosi tudomány és irodalom terén később sok érdemet szerzett, jelesen ő alapította 1857-ben az «Orvosi Hetilap»-ot is, melynek harmincz évig kiadó-szerkesztője volt. Többször utazott külföldön, hogy ismereteit gyarapítsa. Markusovszky orvosi szakkönyveket kiadó egyelet is alapított, mely több mint ötven jeles munkával gazdagította irodalmunkat. Fáradságtól, buzgó tevékenységével tünt ki, s irodalmi és tudományos érdemei elismerésül az akadémia 1863-ban levelező- és 1892-ben tiszteleti tagjává választotta. 1867-ben Eötvös József b. meghívta Markusovszkyt a közoktatásügyi miniszteriumba osztálytanácsosnak, hol mint az orvosi tanszakok előadója tett szolgálásokat.

Báró Eötvös Józsefnek Markusovszky bizalmi embere volt, s halála után ép oly kitüntető bizalommal ragaszkodott hozzá hátrahagyott családjá is. Nemcsak házi orvosának, hanem a család nagyrabecsült barátjának tekintették, a kit most úgy gyászolnak, mint hozzájuk tartozót. Eötvös utódja, Trefort, a kihez sógorsági kötelek fűzte, szintén melegen ragaszkodott Markusovszkyhoz. Szerette, becsülte őt. Trefort minisztersége utolsó éveiben az egyetemnek már nemcsak orvosi szakával foglalkozott, hanem annak összes ügyeivel. A miniszteriumban ő volt az egyetemi ügyosztály vezetője és ezen ügykörben működött gróf Csáky alatt is, tavaly történt nyugdíjaztatásáig.

Mint miniszteri tanácsos vonult vissza. A felség a Lipót-rend lovagkeresztjével tüntette ki, a budapesti és a kolozsvári egyetem pedig disztagjává választotta. De mindezt nem tudta neki megédesíteni a nyugalmat. Nem szívesen vonult vissza. A munka, tevékenység és alkotás-vágy nem hagyták el végpercezeit. Előrehaladott kora mellett is mindig a jövőre irányozta tekintetét és mindig a tudomány előbbre vitelének heve lelkesítette. Orvosi erős nógatására volt szükség, hogy visszavonuljon. Szív- és vérérdénybajjal küzdött az utolsó években. Nem egyszer történt, hogy alétan vitték őt haza hivatalából, de csodálatosan szívós természettel és ellenálló erővel bírt. Nem engedte magát legyűrteni baja által; de a baj végre is felülkerekedett rajta s elvégezte vele munkáját Abbaziában, a hova pár hét előtt üdülést keresni ment. De még halála előtt négy nappal is dolgozott. Az orvosi egyesület gyűlésén kellett volna elnökölnie s megírta azon alkalomra szóló beszédét, a melyet az alelnök olvasott fel. Négy nap múlva meghalt.

Markusovszky a mellett, hogy a tudományak élt, igen nemes szívű ember volt. A nyomorok segített, a hol csak tehette. Egy talpig derék, melegen érző, rokonszenves egyéniséget veszített el benne barátai.

Működéséről és életéről lapunk már 1882-ik évfolyamának 23-ik számában közölt tüzetes ismertetést és életrajzot.

Holttestét április 23-ikan szentelték be Abbaziában. A temetésen jelen volt Görgei tábornok is, ki Abbaziában időz. Ravatalát egészen elborították a koszorúk. Holttestét innen birtok-

kára, Kemény-Egerszegre szállították s április 25-én ott helyezték rokonai, barátai és tisztelői nagy számának jelenlétében örök nyugalomra.

MUNKÁCSY MIHÁLY ÁRPÁDJA.

Május elseje ünnepnap Párisnak: a művészet ünnepe. Ezen a napon nyílik meg ott a Szalon nagy képiállítása. Az idén fokozott érdeklődéssel tekinthetünk feléje, mert ezen a napon mutatja be Munkácsy Mihály nagy képét, a *Honfoglalás*-t.

A mit a francia lapokból ez ideig is olvashattunk, büszkeséggel töltheti el keblünket. A nagy magyar művész műtermébe seregestől siet a kíváncsiak, műértők, műbarátok s tisztelők serege, és mindannyian azzal a hangulattal távoznak onnan, mely a nagy alkotások láttán hullámzik át a keblünkön: a csendes, mély meghatottság hangulatával. Valóban mindenkire, de fokozott erővel a magyarra, a meghatottság hangulatát leheli Munkácsy alkotása,

Dr. MARKUSOVSKY LAJOS.

mely egyszerűségével és népies felfogásával, a történeti frázisok híjával nem annyira elmenkhez, mint inkább szívünkhez szól.

A kép immár kész, az apró részletmunka is befejezve, s a művész másfél esztendei megfeszített munkálkodás után leteheti ecsetjét. Egy előbbi cikkben* számot adtunk a készülöben levő műről, mely abban a stádiumában már kifejezésre juttatta a hangulatát — egészen. De a művész nem nyugodott meg az utolsó pillanatig. Mindig talált valami változtatni, simítani valót művén.

Alkalmunk volt a nagy munkát fejlődése igen sok pillanatában szemlélhetni; minden egyes alkalom egy-egy újabb meglepetés volt. Nemcsak egyes csoportok kiemelkedése, nemcsak a kifejezés változatossága lepett meg, de főképp az a tény, hogy ime minő, önmagába mélyedéssel, milyen szorgos, aggodalmaskodó gonddal, minő művészi öntudattal, minő kritikai vizsgálódással szemléli, itéli, fürkészi a nagy mester műve kompozícióját nagyban és részleteiben egyaránt. A példa felvilágosít.

A Goncourt testvérek kifejezés-hajhászása, Flaubert lázas stilsziszolása, Arany János meghatározó kompozícionális évődése, Heine finom

* L. Vasárnapi Ujság 1893. évfolyam 3. számát.

stíltanulmányai, Goethe bámulatra méltó variánsai élénken bizonyítják, hogy a lángelme munkálkodása nehéz volt mindenha.

Munkácsy ime az utolsó pillanatban, a színezés legerősebb munkálata közben, egy elhatározó pillanatban a terven is változtatott. Árpád csoportja előtt nem látjuk már az anyja által átölelt lelkes ifjút; üres, zöld térség és egy csonka fatörzs van a helyükön. Mennyi lázas éjébe került ez a gondolkodó művészek? Úgy érezte, hogy az előtér túlterhelt, hogy nem elég nyugodt, méltóságos a honfoglaló vezér környezetét. Hogyan lehetne ezen segíteni? És sok tanakodás, vizsgálódás eredményeképpen elúnt a két alak, s ime valóban szabaddá lón a levégtér megnyílt, megcsendesült a térség s biztosabb, egyszerűbb lón az eszme, az, hogy ez a honfoglalás nem a kard műve volt, hanem a kultúráé, a nyugodt fensőbbisége, mely előtt porba omlott a kisebbsége és gyengesége tudatára jutott ellenfél... Most, hogy Árpádalakjanemcsak oda vetve, hanem megfestve áll előttünk, nyugodt, büszke, méltóságos tekintetével valósággal uralkodni látszik a tömegben. Ez az Árpád, a népmesének ez Árpádja, nem a romantikus hősök embernagyságot felülmuló alakjával imponál, hanem a kifejezés, az arcz bámulatos erejével. Ez az alak Munkácsy legkitünőbb alkotása. Egyszerű, igaz, hatalmas! Olyan eszme, a mely elbeszél, de lelkesít és meg is hat. A szláv hódolók is sokat nyertek természetességben a színezés által. Az egyik, a melyik mélyen meghajol a fejedelem előtt, a megszólalásig, a csalódásig igaz; valóságos naturalisztikus hűséggel van festve. A nagy képek ez a legmegkapóbb alakja, mely festői szempontból a legérdekesebb. De technikai erejénél fogva érdekesek társai is, azok az örökszláv arczok, a legkitünőbbben megvalogatva, a legfinomabban kidolgozva.

Hosszú, nehéz, de méltó munkában eltöltött másfél év múltán im elkészült a nagy alkotás, a magyar nemzeti géniusz újabb vívmánya!

Ez a kép, eszméje egyszerűsége mellett, egy hatalmas «Talpra magyar!» is, mely oda szól a munkás és küzdő népek, s bátorítja, lelkesíti azt.

— «Népem, ime éléd rajzoltam a kezdet kezdetét, a mikor erő erejével győztél minden poklokot; dolgoztál, buzdulj, küzdj és győzni fogsz! Csak a munkában van a remény, hogy egy ezredév múlva, diadalmasodva az évek fölött, új fényben, új sikerekkel, megünnepeletheted ismét a honalapítás dicső jelenetét!» Ezt mondja nekünk Munkácsy képe!

Dr. LÁZÁR BÉLA.

BELGRÁDI KÉPEK.

Az április 15-iki nap ünnepnap volt Belgrádban. Az utczán kivételes nagy számban jártak-keltek az emberek, az arczokon öröm s meglepődés tükröződött; egy szóval belelétek magukat a megváltozott helyzetbe és ha valaki elküldte magát: «Zsivió králj!» az százaszoros visszhangoztatott nyomban. Estszürkület előtt záródtak be az utczák a boltok; a mesteremberek abbahagyták munkájukat a csarsiján; ünnepelel mindenki.

A pompás, verőfényes tavaszi nap kicsalta az emberek ezreit az utczákra, melyeknek élénkisége perczről-perczre nőtt. Hölgyek és férfiak, parasztok és parasztasszonyok, mesteremberek és katonák tarka-egyvelegben mind a Kalemgadam-kert felé tartottak. E gyönyörű park előtt, mely nemcsak legnagyobb, hanem legszebb sétá-helye is egész Belgrádnak, alig látam még itt érdekesebb és tarkább képet, mint e napon. Meg kell jegyezmem, hogy a szerb főváros ezt a gyönyörű térséget is egyenesen a volt radikális kormány buzgalmának köszönheti, mely költséget nem kímélve, kertészeket és számos munkást fogadott fel, hogy ezt a helyet,

Risztics háza Belgrádban a katonai őrizetel.

Kolót tánczó katonák.

KÉPEK BELGRÁDBÓL. — Jantyk Mátys rajzai.

mely azelőtt egészségtelen, mocsáros tér, részben pedig régi török temető volt, átalakítsa és díszes mulatóhelylyé varázsolja.

Ennél szebb pontja a városnak úgy sincsen, a kilátás pedig oly nagyszerű, hogy a ki csak egyszer látta, a ki csak egyszer sétált végig rajta, sohasem felejtje el többé. Míg a parkban sétálók a napi események felett csendesen beszélgettek, addig azon a térségen, mely a park és a szomszédos házior között terül el, a hol többek között a mi konzulátusunk, valamint a kereskedelmi múzeum irodája van, több száz főre menő közönség verődött össze, s az élénk zibongó társaságból egyre harsogó zsvió-kiáltások törtek ki és a tömeg önmagától lelkesedvén, nem elégedett meg örömeinek ily módon való kifejezésével, hanem tüntetésekre is készült. A térről a sokaság befelé tartott és vonult a városba, Belgrád legszelebb utcáján, a Michaeluliczán végig, arra felé, a hol a megbukott liberális párti miniszterelnök, *Avakumovic* lakása van. A tömeg magatartása perverzről-perverz mind támadóbbá lett és bizonyára sajnos kihágások zavarták volna meg a nap ünnepi hangulatát, ha a csendőrség idejekorán közbe nem lép. Lovas zsandárok és csendőr-tisztviselők kiváló tapintattal esítitették, csendesítették a közönséget, ndvariasan szólítottak fel mindenkit, hogy sétáljon tovább, csak azt tiltották meg, hogy csoportosulás és egyáltalán megállás történjen valahol. És a belgrádi közönség nem ellenkezett. Úgy viselte magát, mint törvénytisztelő és rendszert polgársághoz illik. Azonban az emberáradat hullámszerűen kezdődött, s leginkább csak ez mutatta az idegeneknek, hogy mégis nagy dolgok történtek a szerbek fővárosában. Voltak egyes rendkívül komikus jelenetek is ez éjszakán; különösen az alsóbb osztályú népből többen sajátos formájú találtak annak, hogy örömeik kifejezését adjanak. Így egy papudsi falábakra állt, égő faklyát fogott kezébe, s így járta be nagy rivalgás közepette Belgrád legelőkebb utcáit. Mások rakétákat gyújtogattak és azoknak pattogása, a sziporkák és tűzgyíkok hullása tarkította az éjjeli sötétséget. A tulajdonképeni ünneplés azonban vasárnap vette kezdetét. A belgrádi helyőrség már a kora hajnali órákban nagy díszben kivonult s ellepte az egész vonalat a királyi palotától a székesegyházig. A templom előtt, különösen a metropolita-palota és a főkapu előtti térségen nagy és díszes közönség gyűlt egybe, mely a *Tedeum* egyházi pompájában kívánt gyönyörködni. Lassanként a székesegyház belsejébe gyülekezett vagy 15 pap segédkező végett Mihály metropolita mellé. A kóruson valógtató hangú kar énekelte a szép vallásos dallamokat. A templom hajójában jobbról a polgári közönség, balról pedig fényes egyenruhájú tisztikar állott, első sorban a jelenlegi miniszterek kivétel nélkül; második sorban a volt miniszterek és a szenatus tagjai, valamennyien fényes rendlelkek várakoztak a király megérkezésére, kinek Mihály metropolita az összes papsággal együtt a székesegyház ajtajáig elébe ment. Minden szem az ifjú király alakján csüngött, a ki külső megjelenésével nemcsak az idegeneket, de magukat a belgrádiakat is nem kevésbé meglepte.

Szép, magas, dőlvez alakja, fejedelmi magatartása, arczának komolysága nagy és jó hatást tett a jelenvoltsok mindegyikére. Nem gyermeket, hanem egy ifjú hőst látott mindenki maga előtt, a ki a nyakán viselt egyetlen fejedelmi jelvénynek, a Lázár czárról nevezett aranyláncznak becsületére és díszére fog válni. Tetőpontját érte el a szerb főváros lelkesedése abban a pillanatban, mikor a király elhagyta a Tedeum után a székesegyházat és udvari hintáján Dokics Lázár miniszterelnök társaságában királyilakába hajtatott. Eget verő «Éljen» kiáltásokba tört ki az egész közönség kivétel nélkül. Sípkaikat lenggették gyermekek és aggok, kendőiket lobogatták a hölgyek és számtalan szemben örömkönyvek csillogtak. A királynak is bizonyára ez volt első örömmel töltött pillanata ifjú, de viszontagságos életében.

A «Vasárnapi Ujság», mely évtizedek óta figyelemmel kíséri a szomszéd tartomány eseményeit, s minden alkalommal iparkodik hű képet adni azokról, ez úttal egy művész munkatársát, Jantyk urat, külön e czéleből küldte le Belgrádba, hogy ott felvételeket készítsen, s a lapot eredeti rajzokkal lássa el. E sorok írója mondhatja, hogy Jantyk úr majdnem önfeláldozó buzgalommal iparkodott e kiküldetésnek eleget tenni, mert annyi akadálytal küzdött, különösen a rendőrség részéről, hogy bizonyára sokkal többet nyújthatott volna, mint a mennyit az akadályok mellett szerezhetett. Így is egy néhány igen sikerült képet mutathatunk be tőle olvasóinknak, melyeket ott a helyszínen vett fel. Egyike ezeknek a pillanat, mikor Sándor király a székesegyházból elindul fényes fogatán; a másik Risztics házat ábrázolja, a melynek rajzát a rendőrség beavatkozása miatt a rajzoló csak vázlatban készíthette el; a harmadik pedig azt a jelenetet örökíti meg, melyről czikünkben is megemlékeztünk, mikor t. i. a papudsi széles jó kedvében *falábakon* mulattatja a zibongó utcai közönséget, körül pedig torokszakadtából kiáltja a *tömeg*: Éljen a király!

STRAUSZ ADOLF.

SZÍNHÁZ.

Török Irma arcképehez.

A nemzeti színházra fiatal erők növedéke tekintetében meglehetősen termékeny idő jár. A színészeti iskolából közel tíz évig nem pattant ki úgynevezett «isten szikra» és nem került ki számba jövő talantum se. Ezt távolról sem azért hozom fel, mintha annak az iskola lenne az oka, hanem csak azért, mert a nemzeti színház legnagyobb részét annak növendékeiből toborozza erőt. Az iskola megteszi a magáét. Formálja a keze alá kerülő anyagot, de az anyag belső értékét természetesen nem emelheti magasabbra, mint a mennyit az a természetből ér. Az, abból az anyag hajlékonyságához képest csakis gyűrhat valamit. Ha talantumot rejt: akkor jelentékeny; ha szikra van benne: akkor nagyot. Az előbbire feltétlen szükség az iskola; az utóbbira csak előnyös; mert a teremtő erő iskola nélkül is kitör és eget kér. De a teremtő

erő ritka ajándék. Ilyesmit csak kedveltjeinknek juttatnak különös jókedvökben az istenek. Mi egyelőre megelégszünk a művészi hivatás és előretörés egész melegtől áthatott talentumokkal is.

A nemzeti színház elárvult helyei között nem utolsó a «fiatal leány»-é. Értém az a mély érzésű teremtést a melyik bánattól, csalódástól elhervad. Igaz, hogy ilyenek az írók tollából is ritkán kerülnek ki mostanság, de az idők hullámzásának erején jobb idő kerülhet még rájuk is. A divat szeszélye változik. A pajzán, könynyű, kaczagó «fin de siècle» tavaszvirág helyét elfoglalhatják megint a Juliák. Most még az «asszony» uralkodik a színpadon, a kihez társul a «férjek barátja» szegődik; de fordulhat a kerék a felszínre jöhet az első szerelem idyllje megint. Az most csak mellékesül szerepel a darabokban; a melyről rendszerint kicsinyléssel beszélnek a főszereplők, a második szerelem képviselői: a feleség és az udvarló.

Ha a «fiatal leány» hajnalának fordulata beáll: a nemzeti színházat nem találja készületlenül. Van neki egy mély érzésű «fiatal leánya»; a ki a színi tanodából került ki, s a ki az onnét tíz év alatt kikerültek közt legtöbb reményre jogosít. Feltűnt ott a közelmúlt évek nyilvános vizsgáin kifejezésteljes szeméivel és a fájdalommal igaz érzéssel visszaadni tudó hangjával. Most egy év óta ez a rokonszenves tehetség már a nemzeti színház mértő publikuma előtt lebbentgeti szárnyait s minden egyes újabb fellépése arra vall, hogy szárnyaiban erő lakik. Török Irma — mert róla van szó — már most a maga útján kezd járni. A tanodából kikérülő növendékek rendszerint egy-egy ideál benyomása alatt állanak s annak utánzásától az életbe léptők után is nehezen tudnak menekülni. Hanghordozás, járás, mozgás minden egy-egy ismert művészünk egyéniségére vall. Tökéletesen érthető dolog a kilépő tanulótl; de a hivatottságot a maga lábán való járás adja meg. A kérdés az, tudsz-e önmagadól adni valamit, képes vagy-e olyasmire, a mi kizárólag saját belsődből fakad, a mi kizárólag a tiéd és nem a másé.

Török Irának vannak olyan hangjai, a melyek egészen az övéi s eddigi játékmódora arra enged következtetni, hogy a legmagasabb művészi cél lebeg előtte: szerény eszköz alkalmazásával nagy hatás és a valónak, az igazságnak visszaadása a színpadon. Legutóbb a «Dolovai nábob leánya»-ban adta jelét értekes ambiciójának; a melyet lapunk akkoriban kellőgel méltatott is. Most kiegészítésül közöljük jól sikerült arcképét azzal a reményvel, hogy az ő tehetségét az idő meg fogja izmosítani, s hogy a nemzeti színház benne mint a színművészet egy hivatott fiatal képviselőjében reményekre jogosított erőt bír.

IRODALOM ÉS MŰVÉSZET.

Költevények. *Irta Kovács Zsigmond. Kassa, 1893.* Szerző neve nem egészen ismeretlen az irodalomban, a Kisfaludy-Társaság 1892. évi pályázatán Mátys királyról írt ódájával ő nyerte meg a jutalmat. E siker azonban vajmi kétes becsű volt,

mert az illető pályázaton a díjat okvetlen ki kellett adni s a pályabírák csakis a pályázat szabályának kényszerre alatt ítélték oda a jutalmat Kovács Zsigmond művének; de jelentésükben hangsúlyozták, hogy ódái lendület dolgában szegényes és költői becsé más tekintetben is csekély. Nem igen mondhatunk jobbat most megjelent kötetéről sem, fogyatékos költői ér szívárog ezekben a versekben, csaknem mindenütt az egyhangú közepszerdség unalmassága kíséri benne az olvasót; a költői képzelet erősebb szárnyalását, az érzelmekkel teli szív kicsordulását, vagy akár csak a nyelv fordulatossá szingazdag használatát sehol sem találjuk. Különösen gyenge az elbeszélő nemből. Tisztán lyrai költeményei valamivel sikerültebbek, magyar rythmusú dalaik elég jól hangzanak, néha pedig a költői tárgyat találja meg szerencsésen. Ilyen például az «Arnyas topol-fák» című verse. A kötet sikerültebb darabjai közül ide jegyezhetjük még: «A végső óra», «Az árva légy», «A kápolna», «Vasárnap délután» címűeket.

A fogadalom, francia regény, Jeanne Schultztól, megjelent a Singer és Wolfner-féle «Egyetemes Regénytár» legújabb köteteként. Jeanne Schultzt német hangzású elszázi neve a mai Franciaország egyik legszellemebb asszonyát rejti. A regény eredetileg névtelenül jelent meg a «Revue des Deux Mondes»-ban, és mindeki azt hitte, hogy az öreg Feuillet műve. De mikor a «Fogadalom» könyvalakban, de még folyvást névtelenül jelent meg, már ismeretes volt, hogy az író asszony, a legeredetibb, legszellemebb fajtából. A feltűnést keltett regény második kiadása díszes alakban, pompás illusztrációkkal és — a szerző nevével került ki a sajtó alól. Jeanne Schultzt méltó utódja, megífozott mássa lett az ép elhunyt Feuilletnek és tovább művelője annak a szellem-irányának, melyet a túlzásba tévedt modern realizmusnak nem sikerül kiszorítania mindaddig, míg az igazi szépnék és nemesnek az irodalomban és a művészetekben hívei és megértői lesznek. A regényt eléggé dicseri, hogy magyarra is rövid idő alatt kétszer lefordították. Ára piros vászonkötésben 50 kr.

December. Költevények. *Irta Juhász László. Nyomatott Sárospatakon.* A kötet tele van sivár fásultsággal, életuntassággal, halálvágygyal; a sötétségbe csak itt-ott villan be a reménynek, önbizalomnak egy-egy halvány sugara. A panaszkok többnyire csak általánosságban szólnak, nem igen sejtetik a bú okát s szinte hajlandók vagynak annak az affektált világfájdalomnak tulajdonítani, mely iránt rendszeren a fiatal kedély oly nagy fogékonysággal bír; bár egyes költemények nem képzelték, hanem valódi okra látszanak mutatni, a szilaj élvezetektől való csömörre. Az egész kötet a kiforratlanság bélyegét viseli magán. Szerző nagyon szereti a dagályt még akkor is, mikor anyához beszél (pl. a «Levél» című költeményben), óriási frázisokat harsogtat, pedig ha valahol, épen itt volna szükség az egyszerű, természetes beszédre. Az igazság valódi hangjára. Lám Petőfi, ki szerelmi dalaiban néha ugyancsak szabad szárnyára ereszté képzeletét, mikor anyához szól, mindig egyszerű, mindig természetes. Juhász László a játssi enyvelés hangját sem tudja általán, ha meg akarja próbálni, többnyire izléstelenségekbe botlik, pl. a «Te és én» című versben. A jó ízlés általában nem erős oldala szerzőnek, látjuk ezt gyűjteményének összeszámlálásán is. Nem vagynak ellenségei a költők észinte gyónásának, de ebben a gyűjteményben vannak egyes oly darabok, melyek egy ugyanazon gyűjteményben sehog sem férnek meg, mint például az «Orgiák után» és a «Magyar reformatus pap» című versek. Az előbbiben többek közt ezt mondja: »

«Csókoltam festett s hamvas ajkakat,
A földi mámort végig élvezém.
Tölttem magamba a champagne-kat,
Tanultam a konyhák művészetén.

Nyertem promessen és lövészenyen,
Játszgam roulettet, whistet egyaránt.
Bolyongtam erdőn, réten, téreken
Megfírozgam minden szép leányt,» stb.

míg ellenben a másik említett vers első és három utolsó sora így hangzik:

«Nemesek Atyja, jó Atyám!

Azért imádom nagy neved,
Hogy — szent kezed ha megsegít —
Magyar reformált pap leszek.»

Nem érzi szerző a tátongó irt, mely az erkölcsi világnak e két ellentétes sarka közt ást? Igaz, hogy az észinte bűnbánat, töredelmes vezeklés és erős hit csodákat művelhet, de a kötetben mindennek semmi nyoma s így lehetetlen magunkban bizonyos kellemetlen érzést elfojtanunk. Juhász László költeményei néhol elég lendületesek s a külforma is elég csinos bennük, de a formai hanyagságnak is számtalan példáját találjuk. Hogy egyebet ne említsünk, széltere

TÖRÖK IRMA.

Kalmár fényképe.

használt ilyen rimeket: kárpítján — babám, csalógány — árván, vele — esküvőre. Egy pár fordítás is van e kötetben, de nem olyanok, hogy a műfordítás nevére igényt tarthatnának.

Jókai regényének képes kiadásából az Athenaeum a 4-ik füzetet bocsátotta közre, Goró Lajos rajzaival. A költő egyik legnépszerűbb regényének, az «Egy magyar nábobnak» folytatása van benne. A díszesen kiállított füzet ára 40 kr.

Illusztrált magyar irodalomtörténet. Az Athenaeum új vállalatából, «A magyar irodalom története» című képes díszmunkából, melyet *Beöthy Zoltán* szerkeszt, már a 3-ik füzet is elhagyta a sajtót.

E füzet első cikkét *dr. Sebastyén Gyula* írta a középkori királymondákról és énekmondákról. Utána a legrégebb magyar nyelvemlékeket (az árpád-kori oklevelek magyar szavait, a Halotti Beszédet és Königsbergi Törvényt) *Simonyi Zsigmond* ismerteti. A magyar csucsvise stíl koráról és a renaissance-ról legalaposabb ismerője, *Pulszky Ferencz* irt tanulmányosan. A füzethez két hasonmás van csatolva Anonymus címlapjáról és az 1473-ki budai krónika kolofonjáról. A szöveget szintén képek díszítik az Árpádok, Anjouk és Hunyadiak korából. Egy füzet ára 40 kr.

Magyarország földbirtokosai. Ez czime egy nagy terjedelmű könyvnek, mely magyar és német szöveggel, s mely nemcsak forrás-munka mindazoknak, kik a magyar birtokviszonyokat tanulmányozzák, de rendkívül fontos szolgáltatást tenni hivatott az üzleti és pénzügyi életnek is. Almanachja ez a magyar földbirtokosoknak, kik 100 holdnál többet bírnak a haza földjéből, felsorolásával annak, hogy mennyi birtokukból a szántóföld, a rét, a legelő, erdő, szőlő, nádas stb. Az óriás anyag, mely egy nagy negyed alakú könyvnek 1200 lapját veszi igénybe, czélszerű beosztással van könnyen kezelhetővé téve. Megyék, járások és községeként (melyeknek utolsó postája is közelitük) lévő a birtokosok felsorolva, bármely magyarországi birtokra vonatkozó adatok a legkönnyebben feltalálhatók. A tartalomjegyzék pedig megyék szerint közli az összes birtokosok névsorát betűrendben és a községek jegyzékét, megelőelve a lapot, a hol a keresett nevek feltehető.

A nagy munka a gazda-közönség és üzleti világ régi hiányát pótolja. Egybeállítását a rövid idő előtt elhalt *dr. Szontagh Albert* kir. tanácsos, a magyar kir. földművelési miniszterium birtok-statisztikai osztályának vezetője kezdette meg a pénzügyigazgatóságok legutolsó hiteles kimutatása alapján, kinek halála után *Baross Károly*, az orsz. magyar gazdasági egyesület titkára, rendezte adatai elé *Németh József* magyar kir. földművelési miniszteri fogalmazó megírta az illető megye terjedelmes gazdasági monográfiáját. A mű ára kötvé 16 frt, kötetlen 15 frt, megrendelhető a Singer és Wolfner cég útján, valamennyi könyvkereskedésben, vagy a mű kiadóhivatalában (Budapest, Köztelek.)

«A fejlődés törvényei, különös tekintettel a társadalmi és a gazdasági életre.» Ezzel a címmel egy 328 lapra terjedő böseleti munka jelent meg közelebb az «Athenaeum» társulat bizományában. A terjedelmes könyv szerzője, *Jász Géza*, nem egészen ismeretlen az olvasó közönség előtt, a mennyiben főleg utazásairól több leírást közölt különféle lapokban. Mint nagyobb szabású mű írója azonban most lép először a nyilvánosság elé, s ez a föllépése figyelemre méltó, mert olyan szak önálló munkaként mutatja be magát, a melynek nálunk igen kevés művelője van s azok is rendszeren idegen nyomokon járnak vagy mint fordítók, vagy legfőkébb mint átdolgozók. *Jász Géza* sem független különösen külföldi elődeitől. Ismeri és föl is használja a czélfőző szolgáló irodalmat; de azért nem nem másol, sem nem kompiál, hanem önállóan gondolkodik, s a mit másoktól tanult, azt mint szerzett vagyont használja föl saját czéljaira. A munka, melynek az a sarkétele, hogy az egész világ élete, fejlődése egy közös alaperő, — a meleg — hatalma alatt, tehát egy közös alaptörvény szerint történik, két fő részből áll. Az első részben azt fejtegeti a szerző, hogy 1. minden erő egy közös alaperőben összegeződhet, s ez az alaperő a meleg; vizsgálja 2. a bolygó világ, 3. a szerves világ fejlődését. A második rész az ember-világ fejlődésével foglalkozik, tárgyvalva 1. a család, 2. a társulat, 3. az erkölcsi élet, 4. a szellemi élet és végül 5. a gazdasági élet fejlődését s mindezt általában a hőfejlődés törvénye szerint. Meggyőzni talán nem mindenütt győzi meg a szerző az olvasót; de arra elég erője van, hogy érdeklődő figyelmet keltsen s azt végfogytig ébren is tartsa. A díszes kiállított kötet ára 3 frt.

József főherceg folyóirata. Herrmann Antal *Ethnologische Mittheilungen aus Ungarn* címmel folyóiratot szerkeszt, a melynek a kiadását József főherczeg vállalta magára. A főherczeg nagyon szíven viseli a vállalat ügyét, a mit eléggé bizonyít az, hogy egyes szakfőherczeg ő maga ír levelet. *Kálmány* Lajos plebánusoz, a szeged-környéki népköltészet és szokások ismert gyűjtőjéhez, a következő megtisztelő levelet intézte:

Tisztelendő uram! Az «Ethnologische Mittheilungen aus Ungarn» című folyóirat nézetem szerint a

Vonatok indulási és érkezési ideje.

Nyári menetrend.

Indulás ideje Budapestra.

Bruck-Bécs felé: Személyvonatok 6 óra 45 p. reggel, 4 óra 25 p. d. u., 9 óra 30 p. este, 10 óra 25 p. este; — gyorsvonatok 8 óra 30 p. reggel, 2 óra 5 p. délután; — vegyesvonat 4 óra 31 p. délután (Bieskétől.) — keleti expresszvonat szerdán és szombaton 10 óra 8 p. délelőtt.

Marchegg-Bécs felé: Személyvonatok 6 óra reggel, 9 óra 20 p. reggel, 2 óra 35 p. délután, 7 óra 10 p. este 9 óra 45 p. este; — gyorsvonatok 7 óra 30 p. reggel, 8 óra reggel, 2 óra 5 p. délután, 5 óra 40 p. d. u.; — keleti expresszvonat: minden hétfőn 1 óra 45 p.

Ruttká felé: Személyvonatok 9 óra reggel; — gyorsvonatok 7 óra reggel, 2 óra 40 p. délután; — vegyesvonat 10 óra 45 p. este.

Szerencs-Lawoczne felé: Személyvonatok 7 óra 30 p. reggel, 7 óra 45 p. este, 9 óra 25 p. este; — gyorsvonatok 7 óra 15 p. reggel, 2 óra 25 p. délután.

Predeal felé: Személyvonatok 8 óra 25 p. reggel, 2 óra 50 p. délután, 5 óra 50 p. délután, 7 óra este; — gyorsvonatok 2 óra 10 p. délután, 9 óra 15 p. este.

Arad-Tüvis felé: Személyvonatok 8 óra 10 p. reggel, 2 óra 50 p. d. u., 10 óra este; — gyorsvonat 1 óra 55 p.-kor délután.

Orsova-Verciorova felé: Személyvonatok 7 óra reggel, 8 óra 30 p. reggel, 12 óra 20 p. déln, 2 óra 50 p. d. u., 4 óra 25 p. délután, 7 óra este; — gyorsvonat 2 óra 20 p. délután, 10 óra este; keleti expresszvonat minden szombaton 1 óra 55 p. éjjel.

Zimony-Belgrád felé: Személyvonatok 7 óra 35 p. reggel, 4 óra 50 p. délután; — gyorsvonat 2 óra 35 p. délután; — keleti expresszvonat minden kedden és pénteken 2 óra 25 p. éjjel; vegyesvonat 9 óra 50 p. este.

Donobovár-Fiume felé: Személyvonatok 8 óra 15 p. reggel, 9 óra este; gyorsvonat 2 óra 20 p. délután; — vegyesvonat 8 óra este.

Budapest-Pécs-Eszék felé: Személyvonatok 8 óra 15 p. reggel, 9 óra este; — gyorsvonat 2 óra 20 p. délután.

Pragerhof felé: Személyvonatok 2 óra 5 p. délután, 6 óra 45 p. reggel, 4 óra 25 p. délután (Székesfehérvártól Újzsyón és Szombathely felé), 9 óra 30 p. este; — gyorsvonat 7 óra 45 p. este; — vegyesvonatok 8 óra 20 p. reggel, 4 óra 35 p. délután (Győr), 11 óra 50 p. N.-Kanizsától Szombathely, Zákány, Zággráb felé.

Érkezési ideje.

Bécs-Bruck felé: Személyvonat 6 óra 40 p. reggel, 7 óra 10 p. reggel, 9 óra 10 p. d. e., 9 óra 50 p. este; — gyorsvonatok 1 óra 25 p. délután, 7 óra 50 p. este; — vegyes vonat 6 óra 40 p. d. u. (Győről); — keleti expresszvonat kedden és pénteken 2 óra 10 p. éjjel.

Bécs-Marchegg felé: Személyvonat 7 óra 45 p. reggel, 9 óra reggel, 11 óra 45 p. d. e., 5 óra 37 p. délután, 10 óra 25 p. este; gyorsvonatok 2 óra délután, 9 óra este 9 óra 30 p. este, 10 óra 45 p. este; — keleti expresszvonat szombaton 1 óra 47 p. éjjel.

Ruttká felé: Személyvonat 7 óra 15 p. este; gyorsvonatok 12 óra 45 p. déln, 10 óra 15 p. este; — vegyes vonat 6 óra 5 p. reggel.

Lawoczne-Szerencs felé: Személyvonatok 7 óra 15 p. este, 9 óra 5 p. este, 6 óra 45 p. reggel, 8 óra 10 p. reggel; — gyorsvonatok 1 óra 35 p. délután, 10 óra este.

Predeal felé: Személyvonatok 5 óra 50 p. reggel, 7 óra reggel, 9 óra 10 p. d. e., 8 óra 05 p. este; — gyorsvonatok 7 óra 25 p. reggel, 1 óra 50 p. délután.

Tüvis-Arad felé: Személyvonatok 7 óra 25 p. este, 6 óra 30 p. reggel; — gyorsvonat 1 óra 20 p. délután.

Verciorova-Orsova felé: Személyvonatok 6 óra 48 p. reggel, 8 óra reggel, 10 óra 10 p. reggel, 3 óra d. u., 8 óra 50 p. este, 10 óra 15 p. este; — gyorsvonat 1 óra 25 p. d. u.; — keleti expresszvonat hétfőn 10 óra 30 p. délelőtt.

Belgrád-Zimony felé: Személyvonatok 7 óra 35 p. este, 10 óra 20 p. délelőtt; — gyorsvonat 1 óra 10 p. délután; vegyes vonat 7 óra reggel; keleti expresszvonat szerdán és szombaton 9 óra 40 percenként reggel.

Fiume-Donobovár felé: Személyvonat 7 óra 55 p. reggel; 7 óra 15 p. este; — gyorsvonat 1 óra 40 p. délután, vegyes vonat 6 óra 15 p. reggel.

Eszék-Pécs felé: Személyvonat 7 óra 15 p. este, 7 óra 55 p. reggel, 1 óra 40 p. délután.

Pragerhof felé: Személyvonatok 1 óra 20 p. délután, 8 óra 12 p. este, 6 óra 45 p. reggel; — gyorsvonat 10 óra 2 p. délelőtt; vegyes vonatok 9 óra 31 p. délelőtt (Győről), 10 óra 4 p. este, 8 óra 16 p. reggel (Szombathely és Új-Szóny felől), 6 óra 16 p. este (Zággráb, Zákány felől).

A «Franklin-Társulat kiadásában Budapestu megjelent és minden könyvtárban kapható:

EGYHÁZI BESZÉDEK

ALBACH SZANISZLÓ J.

néhál sz. ferenczrendi áldozártól.

Második kiadás. — Ára félre 80 kr.

Kwizda-féle Kőszvényfolyadék. Ez a gyógyszer a bőrtisztításra és a májgörcsökre való határozottan legjobbnak bizonyult. Teljesen gyógyítja a kőszvényfolyadékot.

Szent-László gyógyfürdő. Püspök-fürdő. Nagyvárud mellett, posta, távirda, vasút-állomás. Hazánk egyik legrégibb gyógyhelye, számos természetes meleg (28-33 R°) hőforrásokkal, új artézi kúttal, (33 1/2 R°) ezen források felett vannak építve csinos és felszerelt berendezések a tükör, medence, kabin, kád és mórifürdők.

50 év óta sikerrel használtatik! Szeplőket és májfoltokat, valamint bőrtisztítatlanságokat biztosan eltávolítja az Eszéki Spitzer Kenőcs és az eszéki Salvator szappan. Valódi minőségben csak a VÉDJEY. 5214 DIENES J. C.-féle gyógyszerárban Eszéken, felsőváros. 1 tégely Spitzer kenőcs 35 kr. 1 üveg „ mosdóvíz 40 kr. 1 darab Salvator szappan 50 kr. 1 doboz Lyoni rizsper 3 színben 50 kr. és 1 frt.

Legjobb és Leghíresebb Pipere Hőgypor La VELOUTINE. Különleges Rizspor BISMUTTAL VEJÜTTVE CH. FAY, ILLATZERESZ. PARIS - 9, rue de la Paix, 9 - PARIS.

Valódi szellőztetés, nyáron hűvösebb levegő, kivált a hűsölközésben: ténleg jobb melegelőzési Önműködő szellőztető, 3-12 rácstól (klapp) minden fűtőtestre alkalmas; hátul légtérrel zárva, a szellőztetőtől elválik a fűtőtest és a levegőt; napnál hűvösebb szobák, könyvtárak, élelmesek, rák, pincék és fűtőkben nélkülözhetetlen. 8-12 márkás. 4X3 méteres 1-2 rugós szellőztető 12 márkás, előregész. Homávesztésre, szintén 6 m.-től kezdve, kérünk térvázlatot. Terveztet ingy. Napp. 20 év óta szakmunkás, Leipzig - Paquet.

FÉLIX-FÜRDŐ. Nagy-Várud mellett, vasuti állomás. Kényelmes közlekedés. Vasuton Nagyváradtól fél-, kocsin 3/4 órai távolság. Május 1-től augusztus hó végéig, vasár- és ünnepnapokon 14 vonat közlekedik Nagyváraddal. Ezenkívül a nagyváradi állomástól és a városból még két omnibusz jár ki a fürdőbe, a hol a tölpe part percznyire fekvő állomáson szintén kényelmes társaskocsi áll a m. t. közönség rendelkezésére. Az európai hírű + 49° C. fokú hévíz sikerrel használtatik mindennemű idült bőrkütsések, kőszvény s a vele járó osztoz és fájálmalmaknál, máj, lép, méh és általános mirigydaganatoknál, sárgásodás és vizekórás, vese-, hólyag- és aranyeres bántalmak ellen, a csonttörésekkel és fozomakkal járó rendellenességekkel, nőknél rendetlen hószámmal és méh körüli lobos izzadmányoknál. Az artézi kút forrászive belső bajoknál is kiváló szolgálatot tesz. Állandó fürdőorvosok: Grósz Albert és dr. Schiff Ernő.

Csak 10 forint! Acort-citera. Egy óra alatt megtisztítja, hangja csodálatos. Ára található, dalokkal, grútt, kúcs és kartonnal együtt 10 frt. Hozzá 65 népből és choral, frt 1.20; táncor, induló és operadallam, frt 1.20; stroll dalok frt 1.20; egyházi énekek, frt 1.20. Hangjegypócs 60 kr. Hangpíp 30 kr. Látás 45 kr. Képes terjedőköz számos kőszvény lelvéllel legyűző és börtmentve. Hennig Alfred, Lipsce. Csak a követlen hozatal biztosított a valódiságról. A katolikus országos autonomiáról. Írta Csorba Ferencz. Ára félre 30 kr. Postán bértmentve megküldve 35 krajczár.

FÉLIX-FÜRDŐ. Nagy-Várud mellett, vasuti állomás. Kényelmes közlekedés. Vasuton Nagyváradtól fél-, kocsin 3/4 órai távolság. Május 1-től augusztus hó végéig, vasár- és ünnepnapokon 14 vonat közlekedik Nagyváraddal. Ezenkívül a nagyváradi állomástól és a városból még két omnibusz jár ki a fürdőbe, a hol a tölpe part percznyire fekvő állomáson szintén kényelmes társaskocsi áll a m. t. közönség rendelkezésére. Az európai hírű + 49° C. fokú hévíz sikerrel használtatik mindennemű idült bőrkütsések, kőszvény s a vele járó osztoz és fájálmalmaknál, máj, lép, méh és általános mirigydaganatoknál, sárgásodás és vizekórás, vese-, hólyag- és aranyeres bántalmak ellen, a csonttörésekkel és fozomakkal járó rendellenességekkel, nőknél rendetlen hószámmal és méh körüli lobos izzadmányoknál. Az artézi kút forrászive belső bajoknál is kiváló szolgálatot tesz. Állandó fürdőorvosok: Grósz Albert és dr. Schiff Ernő.

Az arcz szépségét legbiztosabban megszerzi és fentartja Leichner zsirpora Leichner hermelin-pora. E híres arczporok a legmagasabb női körökben s a legelső művésznők által előszeretettel alkalmaztatnak; a bőrt élcs vagy poros levegő ellen megvédik, s fiatalos, viruló kinézést adnak neki. Csak zárt szelencékben a gyárban: Berlin, Schützenstrasse 31 és minden illatszer-kereskedésben. Orvokdunk az utánzóktól. LEICHER L., illatszer-vegyész, s. k. utczán szelencék szállítója.

Mauthner-féle Margitszigeti Mauthner-féle Kiállítási FÜMAGYAK. Alapított 1874. MAUTHNER ÖDÖN magkereskedésében. FOUZLET: Adrássy-út 23. BUDAPEST, FIOKÜZLET: Koronaherzeg-utca 18. 23 litit-tetés.

Köszeg György. Fényképészeti műintézet. N. hatvani utca 18. sz. 12. emeleten. Elvállal mindennemű fénykép készítéseket, állásrajzokat, gépek, név, ipar- és tántaryakról, s. k. t. PHOTOLITHOGRAPHIA, CZINKOGRAPHIA, FÉNYNYOMAT, AUTOGRAFIA, FÉNYMÁSOLAT. KÖZREMŰKÖDŐ EREM JÓ PONTOLITHOGRAPHIAKÉRT. BUDAPEST 1888.

EZREK MENNEK CARLSBADBA, hogy rossz gyomrukat kireperálják és újra jól emésztzenek és erre elköltönek — néha hiába, egy vagyont; pedig ezt az ezélt otthon kényelem-„PEPSIN-BOR“ használata által, ben, kevés költ-„PEPSIN-BOR“ mely az élt meg-séggel elírja a „PEPSIN-BOR“ emésztési segít és a gyomort rövid időn tökéletesen helyreállítja. — Az én pepsinborom kedves íz, és hatása ki nem marad. Egy üveg ára 1 frt 20 kr., 5 üveg franco küldve 6 frt. Rozsnyay Máttyás, gyógyszerész, művegyészeti laboratoriuma Aradon. Ugyanott kapható: Vasas chinabor. 1 üveg 1 frt 20 kr., 5 üveg franco küldve 6 frt és Serall-arczenőcs szeplő ellen egy tégely 70 kr., franco küldve 1 frt 5 kr. 4715

Dr. Lengiel Fr.-féle nyirfabalzsam. Kir. szab. Svédhonra. 4887. Már magában véve azon növényi nedv, a mely a nyirfából kifolyik, ha annak törzset megfúrjuk, emberemlékezet óta mint a legkittinőbb szesítő szer volt ismeretes, ha azonban ezen nedv a fel-nyer ugyanolyan csodálatos hatást. Ha este megkenjük vele az arczot vagy más bőrrészeket, akkor másnap csaknem észrevehetően pikkelyek válnak le a bőrről, a mely ezáltal fehérré és gyöngyösdé válik. Ezen balzsam kisimítja az arczon a ráncokat és himlőhelyeket, ifjú arczsint, a bőrnék fehérséget, gyöngyöséget és fűségeket kölcsönöz; a leg-rovidebb idő alatt eltávolítja a szeplőt, májfoltot, anyajegyeket, orrvesszőket, bőrtünet s a bőrt minden más egyéb tisztalant-gút. Ára egy koronának, használati utasítással együtt, 1 frt 50 kr. Dr. Lengiel orvosi BENZOÉ-SZAPPANA a legalkalmasabb bőrápoló szappan, mely a bőrt gyöngyösdé s fűsommá teszi s hivatal van a nyirfabalzsam hatását elmozdítani. Ára 60 kr. Kapható minden jobb gyógyszerárban. Főraktár: TÖRÖK JÓZSEF gyógyszerár, Budapest, király-utca 12. — Aradon: Ring S. gyógyszerészmél.

Pályázati hirdetmény. A Baross Gábor-nak Budapest fő- és székvárosában emelendő emlékszóborra terü és főszminta beszerzése végett az alólított végrehajtó bizottság ezennel pályázatot hirdet, a következő program és feltételek alapján. A) Program. 1. Álló szóbor tervezendő, mely Baross Gábor alakját élet-híven és jellemzően ábrázolja. A szóbor mérete olyan legyen, hogy a nézésre alkalmas távolságról az alak természetes nagyságát valamivel meghaladó nagyságban tűnjék fel. A mente nem panyókára, hanem felöltve legyen. A terü és őszminta lép-téke 1:10-hez van meyllállapítva. 2. A szóbor helyül a keleti pályaudvar előtt levő park van kiszemelve. A park tőrrajza a pályázók rendelkezésére áll. 3. A szóbor költségeire néve, melyek a 160,000 koronát meg nem haladhatják, részletes és pontos költségvetés mutatandó be. B) Feltételek. 1. A pályázatban kizárólag hazai művészek vehetnek részt. 2. Három pályadíj van megállapítva, az első 2000, a második 1500 és a harmadik 1000 koronában. A pályadíjak a viszonylag tejjobbnak talált három pályamű szerzőinek feltélenül kiadatnak. 3. A pályázat titkos; azért a pályaterü jelíggel látandó el és egy ugyanazon jelíggel viselő, zárt levélke kíséretében, mely a szerző nevét és lakását tartalmazza, adandó be. 4. A pályázati határidő legkésőbb 1893. év október hó végéig terjed. 5. A pályaművek bírálatára és a pályadíjak odaítélésére 11 tagu jury fog összehívattatni a következőképp: egy-egy tagot küld a) fővárosi közmunkák tanácsa; b) Budapest fő- és székváros törvényhatósága; c) a magyar országos képzőművészeti tanács; d) a képzőművészeti társulat; e) a magyar mérnök és építész egylet; továbbá hat tagot a szóbor-bizottság saját kebeléből választ. Elnökét a jury saját kebeléből választja. 6. A jury a pályaterüket és a pályadíjak felett a pályázati határidő lejáratától számítandó 6 hét alatt fog határozni. 7. A díjnyertes pályaművek a szóborbizottság tulajdonává lesznek; de e határozat a szerző szellemi tulajdonjogát nem érinti. 8. A kivétel a pályanyertesnek sem biztosítottatvan, arra nézve a bizottmányt teljes cselekvési szabadság illeti meg. 9. Fentartja magának a szóborbizottság, hogy 1000 koronáért a nem díjazott pályaterüket bármelyikét megvehesse. 10. A jury határozata után a pályaművek Budapestben alkalmas helyen 2 hétre közszemlére fognak kiállítani. Kik e pályázatban résztvenni óhajtanak, ezennel felhívattak, hogy pályaműveiket a kitűzött határidőn belül az alólított végrehajtó bizottság elnöké-hez (IV. Múzeum-körút 23. sz.) adják be. Ugyanott díjtalanul megszerzethetik a szóbor terének tőrrajzát, melyen a legközelebbi épületek magassága fel van tüntetve, valamint Baross Gábor menyképét is. Bővebb felvilágosítások szóval és levél útján készségesen adattak. Kelt Budapestben, a szóborbizottságnak 1893. április hó 17-én tartott üléséből. Báró Podmaniczky Frigyes s. k. szóborbizottsági elnök. Brázy Kálmán s. k. végrehajtó bizottsági elnök.

FÜRDŐ ÉS GYÓGYINTÉZET CSÁSZÁRFÜRDŐ ROSENHEIMBAN. A münchen-salzburgi vonalon. — Magassága 446 méter a tenger színe fölött. — Az első legnagyobb és legkényelmesebben berendezett KNEIPP-féle intőzet, az orvosi tudományok minden gyógyszerközével felszerelve. — Ajánlatos ideg-, mellbajoknál, vérszegénység, elhízás, csúsz-, szaggatás és női bajoknál. — Asvány-, moor-, iszap-, homok- és napfürdők. — Rendelő-orvos: Dr. Bernhuber F., ezélt 2 évig Wörishöfenben volt fürdő-orvos. Prospektus ingyen és bérn.

BUDAPESTI CZÉGEK.

KOLLERICH PAL ÉS FIAI
első magyar 4999
sodronyszövet-fonat és
szitaárny-gyára
IV., Ferencz József-rakp. 21.
Ajánlja számos kiállításon első
díjjal kitüntetett gyártmányait

Fényképezési készülékeket
műkedvelők számára, legújabb uti
távosveket kitűnő szemüvegeket
és orrcsipeseket, megvizsgált maxi-
mal-láshőmérőket, Ámerotó (lég-
nylvmérőket) szabadalmazott rajz-
eszközöket ajánl
CALDERONI és Társa Budapest.

Fájós lábakra
ajánlom készítményeimet
GERÓ ADOLF
cipészemester
V., Fűrdő-utca 2. sz.
Dianafürdő-épület.

Legmagasabb
PÉNZ-KÖLCSÖNÖK
SORSJEGYEKRE
és egyéb
ERTEKPAPIROKRA
olcsóbban mint bárhol kaphatók

Toronyórákat
legelőcsöbben, legújabb és legjobb-
ban készít: 5002
Mayer Károly L.
óragyára,
Budapesten, VII., Kazinczy-u. 3.
Képes árjegyzékek bérmentve.

KÖZPONTI
VÁLTÓ-ÜZLET RÉSZV. TÁRSASÁG
5000
IV., Bécsi-utca 4. szám,
legelőnyösebben vesz és elad mindenemű érték-
papirokat és pénznemeket.

KERTÉSZ TÓDOR
bel- és külföldi
műiparúruk raktára.
BUDAPEST
Dorottya-utca 1. sz.
Kívánatra új nagy képes ár-
jegyzéket bérmentve küld.

KORMOS GYULA
ÉS TÁRSA
bank- és váltó-üzletében,
BUDAPEST,
V. Dorottya-utca 5. szám.

SCHOTTOLA ERNŐ
Budapest (Foncière-palota).
Peronospora feckendők,
ruggyanta tömlők, kerti feckendők,
és kutak raktára.

Neuschlosz Ödön és Marcel
parket-gyára. Budapest, V., Felső-rakpart 10.
Ajánlja kitűnő minőségű puha- és keményfa padozatait.
Számos kitanterés. Nagy készlet.
Mintalapok, árjegyzékek ingyen és bérmentve.

KÜHNE E.
gazdasági gépgyára Mosonban
Legjobb és legelőcsöbb sorvető-gépek,
már is 12,600 példányban elterjedve.
Mindennemű gazdasági gépek nagy választékban!
Főraktár: Budapest, VI. ker., Váci körút 21-ik szám.

Hirdetések felvételnek
a „Vasárnapi Ujság“ kiadó-
hivatalában, Budapest, IV. ker.
Egyetem-utca 4. szám alatt.

A MAGYAR ASPHALT RÉSZV. TÁRSASÁG
Andrássy-út 30.
Elvállal nedves lakások száraztatási
és minden néven nevezendő asfalt-
burkolási munkákat.

VÉRTESSI SANDOR
udv. illatszertár „Vénushoz“ 5007
Kristóf-tér 8. sz. a. Budapesten.
Ajánlja gazdagon felszerelt illat-raktárát, mindennemű angol és
francia illatszereket, hajkenőcs, olaj- és szappan-neműeket,
ugyszinte nagy választékban bel- és külföldi toleto-cikkeket.

Legjobban, legelőcsöbb áron és felülmulhatlan választékban kaphatók **Leszállított méterárak:**

MOSÓRUHA SZÖVETEK

Kollarits József és Fiai „Ypsilanti“-hoz czimzett

vászon-, fehérmű-, szövött- és mosó-áru szétküldési áruházban Budapest, IV. ker., Váci-utca 5. szám.
Vidéki megrendelések utánvétel mellett gyorsan. — Minták kívánatra ingyen és bérmentve.

Jól mosható karton	—30	—20
Fantasztó levántia	—40	—30
Valódi francia levántia	—55	—45
Valódi francia batist	—85	—45
Valódi francia szatén	—85	—55
Atlasz szatén	—85	—45
Atlasz kasmír	—85	—45
Jól mosható seif	—45	—30
Angol és attórt seif	—85	—40
Férfi ing kreton	—45	—35
Férfi ing oxford	—45	—35
Férfi ing serge	—50	—40
Valódi francia de laine	1.—	—65
Valódi francia flanel	1.30	—90
Selyem pongé	1.40	—95
Jól mosható velez	—45	—30
Dívat velez	—85	—40
Oxford velez	—45	—30
Flanel velez	—45	—35
„Storm“ egyzsinű diagonál	—45	—30

Legjobb védőszer járványos betegségek ellen!

Regedei SAVANYÚVÍZ

Olcsó árak.
Leírások ingyen.
Igazgatóság: Bad Radein, Styria.
Főraktár Budapest, V., Lipót-körút 21-a.

NIERS-VASELINE
legjobb borszir.
Just és Társa, Bécs XII/2
pléh szelencze á 4 kilo
tisztá súlyban, bérmentve, a
birtalom minden postaköltsé-
gével másként Bécsből v. Zámárd
(Erdélyben) elvitelve. Ismét-
eladóknak his csomagolások.

MATTONI FÉLE
ERZSÉ-SÓS FÜRDŐ
BET
BUDAPEST-KELENFÖLD
Idény május 1-től szept. végéig.
Keserű források. Ivó és fürdőgyógyomd.

FÜRDŐORVOS: DR. BRUCK JAKAB,
az orsz. közegészségi tanács r. k. tagja.
Egészséges fekvés, fél órányra a fővárostól,
kényelmes lakások, jó vendéglő, zene, kád- és
márványfürdők, különféle szahnykészülékek-
kel. — Rendes társasági-közelekedés.
A kocsi állomási helye: Ferencz József-
tér, a régi Lloyd-épület előtt.
A gyógyhelyre vonatkozó bővebb felvilágosítás-
sal szivesen szolgál
Mattoni és Wille
Budapest.

FALUDI ÉS TÁRSA
Csepelújdonos. Lükke V.
BUDAPEST. Szerviz a Földön.
Képes pour le Monde éléget.

WEINWURM ANTAL
fenyképez első magyarország
chemigraphiai műintézete
Budapest, IV., Károly-utca 3.
készlt mndennemű
színezésű dűczot
autotypia, phototypia,
chemigraphia és chro-
motypia utján. Alap-
rajzok, térképek, há-
lőzatok fotolitografiai
títon a
legújta-
nyosab-
ban sok-
szorosít-
tatnak
Külön
berendezés
házonkívül
való fény-
képfelvéte-
lekre.

19. SZÁM. 1893. BUDAPEST, MÁJUS 7. 40. ÉVFOLYAM.

Előfizetést feltételek: VASÁRNAPI UJSÁG és a naponta 12 frt
POLITIKAI UJDONSÁGOK egyúttal télvére - 6 *
Csepel a VASÁRNAPI UJSÁG { egész évre 8 frt
télvére - 4 *
Csepel a POLITIKAI UJDONSÁGOK { egész évre 5.-
télvére - 2.50
Külföldi előfizetésekre a postallag
meghatározott viteldij is csatolandó.

GYÖRY ELEK.

MAGYARORSZÁG első ügyvédi kamarája, a budapesti, a napokban Györy Eleket nagy többséggel elnökének választotta. Ebből az alkalomból helyén valónak látjuk, hogy az új elnök arczképét és életrajzát a lapokban bemutassuk.

Györy Elek 1841 május 1-én Győrben született. Ágostai hitvallású, régi nemes, magyar család ivadéka. Középiskoláit Győrben végezte és pedig az alsóbbakat az evangélikus tanárok vezetése alatt, — ékes tervekben. Az evangélikusok épületeit ugyanis a «k. k. Unterricht» foglalta el az ötvenes években, az evangélikus tanítók és tanulók pedig egy kékestő kamrájába, egy esztergályos által átengedett szobába és egy gabna-magtárba szorultak. A Thun-rendszer nem ösmervén el a protestáns iskolákat, Elek diák egy évet veszítve, külön vizsgálat letétele alapján vétetett föl a győri benzések gymnáziumának negyedik osztályába, s ebben a gymnáziumban végezte be középiskoláit. Hogy mennyire kivált társai közt, mutatja az is, hogy az önképző kör elnökévé választotta s verseivel és elbeszéléseivel először a győri lapokban, majd a fővárosi szépirodalmi közlönyök hasábjain keltezt figyelmet. Később azonban a Corpus juris romani, s a többi jogi disciplina szárnyát szegték szépirodalmi működésének.

1859-ben jött a pesti egyetemre s a bírói vizsgálat és a három rigorosum letétele után 1865-ben köz- és váltóügyvédi oklevelet nyert, s 1866-ban ugyancsak Budapesten ügyvédi irodát nyitott. A mióta a közügyek terére lépett, szakadatlan és sikeres tevékenységet fejt ki. Ha valamely társulatnak, vagy egyesületnek tagja lett: rendszeren az intézők közé emelkedett. Így 1867 után az ügyvédi egyetben sakkamar választmányi tag s a magánjogi szakosztály jegyzője lett. 1870-ben tagja lett a jogászgűlés állandó választmányának s azóta folyton viszi ezt a tisztséget. A jogászgűlésen úgy a szakosztályokban, valamint a teljes üléseken oly élénk részt vett, hogy a legutóbb 1889-ben tartott jogászgűlés alelnöknek, az állandó választmány pedig elnökének választotta meg.

E kitüntetések méltán megilletik azt a férfit, a ki a hivatalnokokat alkalmazók magán-

jogi felelőssége, a biztosító társulatok egyesülése s a csőd-eljárásban alkalmazandó kényszer-egység szövevényes kérdéseiben mindannyiszor nagy készséggel s a szóonoklat meggyőző erejével beszélt. A jogászgűlés évkönyveinek számos kötete tesz tanubizonyítást Györy alapos és sok irányú tevékenységéről. Jogászgűlési működése azonban csak kis részét teszi nagy és hasznos tevékenységének. Húsz év óta dolgozik szakadatlanul, mint codificator. A szaklapokban megjelent cikkeivel s a gyakorlati téren is nyilvánult tehetségével az akkori igazságügyminiszternek, Pauler Tivadarnak a figyelmét is magára vonta. Pauler 1873-ban Györyt bizta meg a magánjogi törvénykönyv, az általános rész s a családi jog tervezetének kidolgozásával. A tervezet és az általános rész el is készült s egy ideig ennek a tervezetnek nyomán

folyt a munka. Györyt egészséges és helyes érzék vezette a törvényalkotásnál. Sajnos, hogy a politikai körülmények minduntalan utját vágák a nagy munkának. Az enquete letárgyalta az általános részt, el is fogadta egyes módosításokkal, de akkor az a nézet kerekedett felül, hogy a kodex öröklési része léptetnessék először életbe. Ezt a részt aztán két évig tárgyalták az igazságügyminiszteriumban s ugyanazt ideig a képviselőház bizottságában. Ezekben a tárgyalásokban Györy folyton részt vett s az utóbbi két évben a házasságjogról készített tervezetet. Részt vett a polgári házasság tárgyában folyt értekezleteken is.

A jogi munkálkodás mellett az egyházi téren is buzgózkodott. Hosszabb idő óta a magyarországi ágost. evang. egyetemes főjegyzője és ellenőre; s a beavatottak tudják, hogy ez a tisztség mennyi dologgal jár s a magyarság érdekében mily szöves küzdelemmel kell ott folytatni. Györy teljesen megállta helyét. A magyarhoni á. h. evang. egyháznak 1891-ben megnyitott országos zsinatán nemcsak az előkészítő munkálatokat ő vezette, s a törvénykezésre és az egyházi alkotmányra vonatkozó javaslatokat ő dolgozta ki, hanem a református és ágostai egyházak közös ünnepélyén az 1891-ki országgyűlésnek és különösen a 26. törvény-cikknek fontosságát és hatását szintén ő fejtette ki történelmi, jogi és humanitási szempontokból.

Több ízben volt országgyűlési képviselő. 1881-ben Orosházán választották meg s a függetlenségi párt egyik legtekintélyesebb tagja lön. 1884-ben Szoboszlón kapott mandátumot, 1887-ben pedig két kerületben: Komáromban és Szoboszlón. Györy, vesztére, a komáromi mandátumot fogadta el, vesztére, mert az 1892-iki választások alkalmával Komáromban megbukott, s aztán egyebütt sem sikerült mandátumot szereznie. Kimaradása veszteség volt nemcsak pártjára, hanem a parlamentre nézve is, a melyben pártkülönbség nélkül becsülésben és tisztelgésben részesült, mint jogi és egyházipolitikai kérdésekben kiváló tehetség.

Parlamenti szereplése mellett azt is ki kell emelnünk, hogy az ország első pénzügyintézete, a pesti hazai első takarékpénztár ügyeinek vitelében is tevékeny részt vesz, s tavaly óta annak egyik igazgatója.

Ellinger Ede fényképe után.
GYÖRY ELEK.